

Megmaradásunk...

„Maradatok hát bennem,
s akkor én is bennetek maradok.“

Jn 15,4a. (SZIT)

Október 19-én a 400 éves Bokodi Evangélikus Gyülekezet hálaadó istentiszteletén vettünk részt néhányan, hiszen sok tatai hittestvérünk családi gyökerei nyúlnak ide vissza. A teli templomban nekem éppen egy karzattartó faoszlop mellett jutott hely, s a felkért hozzászóló díszvendégek tartalmas, emlékező gondolatait – beleértve Szemerei János püspök urunk prédikációját is – hallgatva tudtam, hogy a Lutherrózsa októberi/reformációi számának beköszönő 'vezércikkét' (nyitó áhitatát) csakis az egyik legősibb szimbólum, jelesül a fa(!) segítségével fogom megírni.

Minden fának van egy története, attól kezdve, amikor egy fáról lehullik a termés, kicsirázik vagy elültetik. Egy fa növekedésében tökéletesen megfigyelhető az élet ritmikája, a változás, a megújulás. Minden fának az ereje, szépsége és nyugalma az élet varázslatát és az élni-akarási isteni csodáját jelképezi, de így van ez egy gyülekezet évszázadokon átnyúló történetében is.

Mindennapjaink zakatoló rutinjai és megoldandó kihívásainkra koncentrált időbeosztásunk közben kevés alkalmat találunk arra, hogy észrevegyük a környezetünk apró változásait. Pedig milyen megnyugtató egy árnyas fasor alatt sétálva érezni, ahogy a levelek között átszűrődő fény cirógatja arcunkat. A fák életének ciklikussága olyan, akár a saját életünk. Születés, bimbózó fiatalság, tekintélyt parancsoló öregkor.

A fának is van lelke?

Az európai indogermán népek mitológiája ezen hitüket támasztja alá, s ahogyan öregszem, időnként úgy gondolom én is, hogy valahol igazuk is lehetett, hogy a fák-

nak is van valamilyen „lelkük”. Egyébként az életfa-világfa jelkép az egyik legősibb szimbólum, amely gyakorlatilag minden nép mitológiájában külön fejezetet alkot. A népmesékben és az archaikus mondák motívumköre a kora keresztény kultúrkörbe is átszüremkedett, gondoljunk csak az örök életet jelentő paradicsomi életfára, amit a teológia Krisztus keresztfájával azonosít.

A fa – akárcsak a víz is – mint archetípus, egyértelműen az újjászületés jelképe, de a megújulás szimbóluma is, ezért a fák képesek szimbolizálni, inspirálni és kifejezni az Istentől jövő szeretet, a hála, a védelem és a boldogság legmélyebb érzéseit is. Gyorsan tegyük hozzá, hogy a virágokkal szemben a fák – főként az örökzöldek – az öröklétet jelképezik.

Az ember élete

A fa élete során hasonló ciklusokon megy át, mint az ember: egyenesen áll, növekszik, virágzik, termést hoz, öregszik és aztán meghal. A fa élete szorosan köthető az emberi élet ívéhez, lehet belőle bölcső, de koporsó és kopjafa is. A fa „halálában is szolgál” – pl. tartja a karzatot a bokodi gyü-

lekezetben is – évszázadok óta. De az ember is akkor tud istenesen és boldogan élni, ha *életében az életet szolgálja*, s halálával teret ad az életnek, az utána következőknek. Örök isteni törvény ez, s aki ebbe belesimul megértheti, hogy egyben ez Isten „legdemokratikusabb intézménye”.

A fa gyökerei a földbe nyúlnak, törzsével ágaival az égi 'szférába', a Fénybe, az Istenbe „kapaszkodik”. A fa jól tudja, amit az ember nem akar elhinni, hogy „minden jó és tökéletes ajándék” (Jakab levél!) „onnan felülről, a világosság Atyjától száll alá”.

„400 év mögöttünk, 400 év előttünk“

Ez volt a mottója annak a gazdag programorozatnak, amivel a bokodi gyülekezet készült a jubileumára. Az, hogy egy gyülekezet évszázadokon átnyúlóan megmarad, az mindenek előtt köszönhető az Isten girbe-görbe, emberi sorsokat kiegyenesítő érthetetlen kegyelmének, másrészt az áldozatkész istenszerető/egyházszerető emberi akarathoz.

Ahogyan egy fának a gyökerei, melyek között nincs egyetlen egyenes gyökér se(!) – Isten előtt nincs egyetlen igaz se(!) – az Istenbe „kapaszkodnak”, hogy aztán a törzs – a gyülekezet látható történelme és tapasztalható jelene – *egyenesen(!)* az Ég felé tolhassa az Istenbe kapaszkodó, látható ágakat, az Istent dicsőítő generációkat.

Életnedvükkel (az éltető igével) a termést táplálják, ami nem más, mint a *megmaradás ígérete...* Ezért az ígéretért érdemes nekünk is szolgáló életet élnünk a világban, másképpen nem találjuk meg magunkat az Élet Istenében, legfeljebb csak az egyébként is elmúlót birtokolhatjuk, amin – tesszik vagy sem –, de osztoznunk kell a rozsdával meg a mollyal... *fm*

Kedves Testvéreim!

Szeretettel és örömmel írom egy mozgalmas, tartalmas találkozásokkal teli nyár után a nyomdakésszé szerkesztett *Lutherrózsánk* októberi, reformáció-havi számának beköszönő sorait. Számomra is mindig fontos és örömteli, ha hírlevélünkben *visszatekinthetek az elmúlt hónapok eseményeire*, ugyanakkor arra gondolok – olykor csöndesen fohászodom is – hogy ne legyen hiábavaló ebbéli 'munka-ágam' az ÚRban és reménykedem, hogy ezen keresztül is erősödhet közösségünk, sőt, a Szentlélek gondolatébresztő munkája által gyülekezetünk talán gyarapodhat is.

Egy forró nyár után elkezdtük a Nika 42. szemeszterét. *Soli Deo Glória!* (https://tata.lutheran.hu/ujsgagok/2024/nika_2024_2.pdf) Erre is szeretettel hívogatok, most is.

Elkezdődött a *hitnokatás* a refiben is, évfolyam-kifutás, csoportösszevonás és átjelentkezés miatt jelenleg (kedd és csütörtöki napokon) heti 8 órában van. *Konfirmándus-oktatást* péntekenként déután fél 3-tól tartok. Jövő májusban 5 gyermek (2 fiú 3 lány) biztosan konfirmál – ill. egy felnőtt konfirmációval is számolok.

Idén is tervezek „ádventi ötperceseket” készíteni, de igen nagy valószínűséggel az idei ádventi zenés áhitatunk elmarad. (Próba-alkalmak logisztikai kihívásai miatt.)

Végezetül kívánok Mindenkinek az ősz hátralévő heteiben sok napsütést és elcsendesedést az ige mellett. Legyen az istentiszteleti, egyéni vagy interneten keresztüli: (<https://tata.lutheran.hu/>) kísérelje a Jóisten áldása!

Lelkipásztori szeretettel gondolva Mindenkire – „Erős vár a mi Istenünk!

János Mihály

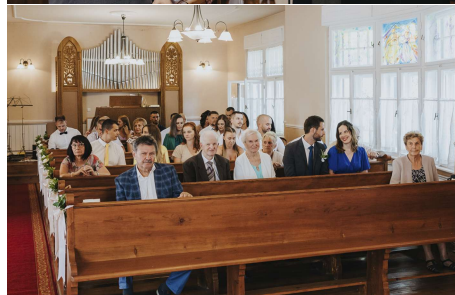
Szeptember 29-én – mint mindig szeptember utolsó vasárnapján – aratási/szüreti hálaadó istentiszteletet tartottunk. Köszönjük az oltárdíszítésben idén is résztvevő Testvéreknek az „áldás-kosarakat”!

Foto: frankom

Rövid-hírek

Augusztus 2-án gyülekezetünkben *Kiss Bence* (ev.) és *Cseke Fanni* Isten előtt házasságot kötöttek. Kísérelje gazdag áldás közös életútjukon!

Augusztus 3-án adventista testvéreinknek kistemplomunkban gyülekezetünkről és a Magyarországi Evangélikus Egyházzal általános ismertetőt tartottam.

Augusztus 11-én, a vasárnapi istentiszteletünk keretében *Beluzsár Levente* és *Dr. Sümegi Márta* házasságuk 25 éves évfordulója alkalmából megerősítő áldásban részesültek. A rövid hálaadó áhitatot Kol 3,14-15 alapján tartottam: „Mindezek fölé pedig öltözték fel a szeretetet, mert az tökéletesen összefog mindent. És Krisztus békessége uralkodjék a szívetekben, hiszen erre vagytok elhíva az egy testben. És legyetek háládatosak.”

Augusztus 20-án államalapító Szent István királyunk tiszteletére szervezett ünnepségen ökumenikus kenyéradással szolgáltam *Dr. Szabó Előd* igazgató lelkésszel és *Magó Ottó* diakónussal.

Foto: Város-Önkormányzata

Augusztus 24-én *Máthé József* (róm. kat.) és *Vidovszky Dalma* (ev.) Isten előtt örök hűséget fogadtak egymásnak. Isten gazdag áldása kísérelje őket életútjukon!

Szeptember 7-én *Szarka István* – a Fejérvárosi Komáromi Evangélikus Egyházmegyének esperese – felszentelte *Dr. Nagy Istvánnak* állított emléktáblát. (Beszámoló cikket lásd a 4. oldalon!)

Foto: domokos_atalia

Szeptember 12-én, megtartottuk a Nika 42. szemeszterének szokásos „piknikes” nyitó-alkalmát. Asszonytestvéreink süteményes finomságait ezúton is köszönjük!

Foto: frankom

Foto: frankom

Szeptember 13-án az oroszlányi evangélikus templomban **Bakai Csaba** és **Kiss Vanessza Mária** Isten előtt házasságot kötöttek. A helyettesítés szolgálatát Kántorunkkal közösen végeztem.

Szeptember 28-án, az **Evangélikus Országos Férfimissziói Nap** keretében a **Szombathelyi Evangélikus Gyülekezetben** „**A lelki és a testi egészség összefüggése: lelkész és orvos szemével**” címmel előadást tartottunk.

Foto: frankom

Foto: frankom

Szeptember 29-én **Demeter Anna** kistestvérünk – **Szűcs Hajnalka** (ev.) és **Demeter Dénes** (gör.kat.) gyermeke – a keresztség szentségében részesült. A keresztszülői fogadalmat **Szűcs Erzsébet** (ev.), **Prótár Gábor** (róm.kat.), **Demeter Szabolcs** (gör.kat.) és **Demeterné Fekete Ivett** (gör.kat.) testvéreink tették.

Foto: varga_istvan

Foto: varga_istvan

Foto: varga_istvan

Foto: varga_istvan

Október 2-án az Almási-úti temetőben eltemettük **Szögi Györgyné sz. Hodop Ilona** testvérünket, akit 84 éves korában hívott magához az élet és a halál URa. A búcsúztatást és a feltámadás reménységét 1 Móz 3,19a alapján hirdetem. „**Arcod verejtékével eszed a kenyeret, és visszatérsz a földbe, mert abból vétettél. Bizony por vagy, és vissza fogsz térti a porba!**” Emléke legyen áldott szerettei körében!

Október 5-én **Györi Gábor nyugállományú** helyettes lelkész vezetésével egy tatai kirándulás keretében meglátogattunk minket az **Erdőkertesi Evangélikus Gyülekezet** egy csoportja. Az áhitattal, kölcsönös bemutatkozással és szeretetvendégséggel egybekötött alkalmon beszámoltam gyülekezetünk történetéről és hitéletünkről is. A szeretetvendégségben közreműködőknek ezúton is hálás köszönet!

Foto: bakas_labor

Foto: frankom

Foto: bakas_labor

Foto: frankom

Október 6-án, az aradi vértanúk tiszteletére rendezett ünnepi megemlékezésen a tatai történelmi keresztyény felekezetek képviselőiben a **Fenyő-téri** emlékműnél áldást mondtunk. Református részről először **Dr. Szabó Előd** igazgató lelkész, majd az evangélikusok nevében jómagam, **Ézsöl Krisztián** pedig a római katolikusok nevében, mint a Tatai Kapucinus (Szent Imre) Plébánia segédlelkésze.

Foto: domokos_ettilla

Foto: domokos_ettilla

Október 12-én bírósági ülésen – mint lelkész bíró – vettem részt Egyházunk Országos Irodájában az Üllői úton.

Október 12-13-án gyülekezetünket váratlanul meglátogatta a **Luxemburgi Protestáns (testvér) Gyülekezet konzisztórium** titkára (jelenleg ügyvezetője, mert a korábbi lelkész »Karl Georg Marhoffer« nyugállományba vonult) **Nelly Fellingner-Bernard** és férje **Andreas Fellingner**. Testvéreinket a lelkészcsalád látta vendégül, s a hétvégén városunk néhány nevezetességét is igyekeztünk megmutatni. Vasárnapi istentiszteletünkön röviden köszöntötték a gyülekezetünket.

Foto: varga_istvan

Foto: varga_istvan

Foto: varga_istvan

Foto: frankom

Folytatás az utolsó oldalon >>>

Emléktábla-szentelés

Közös emlékezés 2024. szeptember 7-én

Sajnos Dr. Nagy István már 31 éve nincs közöttünk és tatal szolgálatának befejezésétől is eltelt már 36 év, de – Hála Istennek! – ezen a felemelő és egyben családi ünnepségen – hiszen az egyházközség elmúlt 98 évéből 61(!) éven át a Nagy és a Franko család szolgált – unokái és dédunokái mellett egykori gyülekezetéből jónéhányan még itt voltak és velük közösen emlékeztünk elődöm/apósom 25 éves tatal szolgálatára. Az alábbiakban az elhangzott Igehirdetésemet és laudációmát is olvashatják a Testvérek.

Egy nyárvégi/őszeleji Igazán Jóldős szombat délután közös emlékezésre gyűltünk össze, hogy ünnepl Istentisztelet keretében emlékezzünk és adjunk hálát Dr. Nagy István egykori tatal lelkes 25 éves szolgálatáért. A hálaadó alkalom emléktábla-szenteléssel zárult, melynek szolgálatát Szarka István – a Fejér-Komáromi Evangélikus Egyházmegyénk esperese – végezte.

A helyes emlékezés rendkívül fontos és értékes eszköz úgy a személyes életünkben, mint egy hordozó közösségben. Emlékeink segítenek nemcsak a múltunk megőrzésében, de az identitásunk megtartásában is. Közhelyes igazság, hogy aki nem ismeri a múltját, az nem ért

heti meg a jelen eseményeket és a jövő sem világos számára.

A családban és egy összetartó, egymásra figyelő közösségben – ilyen a tatal evangélikusok közössége is – az együtt töltött múltbéli napok, szeretetteljes ünnepek és testvéri beszélgetéssel átszótt hétköznapiak, melyek kedvesek voltak nekünk – s reménység szerint az ÚR előtt is azok voltak –, az emlékezés fonalán színes gyöngysorra állnak össze. Ez az, ami a közösen töltött éveinket ékesíti, s bárki, aki meglátja, az áldás titokzatosságát izlelgeti benne.

Az emlékek életünk sarkalatos részét képezik

Örömteli pillanatok, fontos események és tanulságos történések mind nővelnek és nevelnek minket. Egy gyülekezet és annak lelkesze bizalmi kapcsolatában ez különösen – oda-vissza – is igaz. Erre csodálatos ősi magyar nyelvünk a lelki-pásztor szót használja, melynek mindkét tagja egyenlő mértékben hangsúlyos. A nyáj és a pásztor képe nem csak az Ó-szövetségben, de az újszövetségben is újra és újra elénk kerül, s bár már rég nem az ősi legeltető, vándorló nomádok életét éli a világ, ennek ellenére szinte mindenki érti ezt a hasonlatot és szimbolikus üzenetét.

Dr. Nagy Erzsébet (kántorunk) leleplezi édesapja emléktábláját.

A legidősebb dédunoka (Ibolya) a leleplezésre várva.

A jó pásztor füves legelőkre, tiszta forráshoz vezeti nyáját – s ez nem csak egy gyülekezet életében általános elvárás – a világi közösségek vezetésében is általában így van. Ha mégsem, akkor nem bővíti folyamatosan a nyáj, márpedig az élet célja maga a gyarapodás, a növekedés, ami a megmaradást munkálja.

Nem csak ünnepi prédikációmban (lásd a következő oldalakon!) de az istentisztelet utáni szeretetvendégség közbeni beszélgetésben is elő-előjöttek legalább egy félmondat erejéig, hogy egy közösség ve-

Foto: Varga István

zetése az az egyéni messze túlmutató feladat, egy gyülekezet számára pedig a lelki iránymutatás talán a legnagyobb kihívás, hiszen az egyházközösség tagjainak az üdvösségéről van szó...

„Egyedül nem megy“

Ez bizony az élet minden területén így van... Közösségi összefogás, támogatás nélkül a szép célok soha nem valósulnak meg. Ezért van a gyülekezetben *presbitérium*, mert a lelkésznek is csak 24 óra áll rendelkezésére, hiába kíván magának többet – ebben is nagyon igazságos az Úristen! Ezért minden perc, amit odaszánunk az ÚRnak – *szolgálat!* A főnyírástól az adminisztrációs ügyek elintézésétől kezdve, a technikai gondok elhárításán, az oltárrendezésen (virág, takarítás!) át, a sütemények sütésén, a szeretetvendégségekre, vendéglátásra készülődésen keresztül egészen az adakozásig – mind, mind *szolgálat!* Talán nem is gondolunk bele, de az „özvegyasszony kétféle” is odaszánás, áldozat az Istennek a véges időnkől.

Ennek a léleknesítő szolgálatoknak – mert „A lelki adományok ugyan különbözőek, a Lélek azonban ugyanaz. A szolgálatok is különbözőek, de az Úr ugyanaz. Sokféle a jelek is, de Isten, aki mindenben mindent véghezvisz, ugyanaz. A Lélek megnyilvánulásait mindenki azért kapja, hogy használjon vele.” – a *folyamatosságát* tapasztalhattuk meg az elmúlt évtizedekben, s ezért adtunk hálát ezen az emlékező délutánon.

Az Egyház alapja a hűség

Mindenek előtt Isten változatlan hűsége felénk az *ecclesia militans*-hoz (a földön éppen vándorló és mennyekbe tartó küzdő eklézsi-

Foto: Varga István

ához) és a mi olykor meglankadó hitünk és meg-megkopó erőnk, de Isten kegyelméből mégis folyamatosan megújuló hűségünk az, ami megtartja gyülekezetünket...

Ha egy lelkész hosszabb ideig szolgál egy gyülekezetben, – Dr. Nagy István 25 éves szolgálati ideje mégiscsak egy egy negyedszázados korszak a tatai evangélikus gyülekezet lassan 100 éves történelmében – akkor megtapasztalja nemcsak azt, hogy „*más a vető és más az arató*“, de azt is, hogy egy gyülekezeti közösség természetszerűleg cserélődik és összetételében is teljesen megváltozik.

Elődöm/apósom gyülekezetéből egyre kevesebben vannak, akik még emlékeznek rá, s bár az ő „elferdült szocializmussal terhelt” idejében is voltak konfirmációk – emberi számítás szerint tehát lett volna elégséges „utánpótlás” –, az egyházszeretők tábora különböző mértékben ugyan, mégis az elmúlt évtizedekben minden keresztény felekezettel egyre csak fogyatkozott.

Ennek a ténynek az árnyékában meglehetősen kiváltság, ha egy-egy gyülekezet még – méltóképpen és súllyal – képviselheti a társadalomban felekezeti önazonosságát.

Pap, papfeleség, papcsalád és gyülekezet

1525. június 13-dika (jövőre tehát 500 éve!) Luther Márton és Bóra Katalin házasságkötése után vált nem csak a lutheránus egyházban, hanem minden protestáns felekezetben hagyománnyá, hogy a *lelkésznek felesége, családja* legyen. A lelkész feleségének talpraesett asszonnynak kellett lennie a különféle feladatok ellátása miatt. Ezért a „papnáság” régen különösen elismert és megbecsült(!) hivatás volt, hiszen számos terü-

Foto: Varga István

leten segítette/kiegészítette férjét. Főleg a falusi gyülekezetekben, hiszen a lelkészi javadalom jelentős része természetbeni adomány volt és a lelkész maga is gazdálkodott a „hívványban” neki járó papi földéken. Ennek „menedzselésében” a papfeleség óriási segítséget jelentett. Hála Istennek, hogy ma is vannak még ilyen elhivatást gyakorló lelkészfeleségek, annak ellenére, hogy szinte mindenkinek van világi hivatása, foglalkozása is.

A tatai evangélikusok huszadik századi történelmében is voltak ilyen lelkészfeleségek, akik *közvetlen* vagy *közvetett* szolgálatukkal segítették férjeiket. Ezért egy ilyen ünnepélyes emléktábla-szentelés kapcsán fontos *örájuk is hálával emlékezni!*

Egy igazl meglepetés-áldás...

„Minden evangélikus esemény méltóságáért és rendjéért a lelkész felelős.” Így tanítottak minket professzoraink és tanáraink, akik kivétel nélkül(!) mindannyian korábban lelkészek is voltak, s akiknek gyülekezeti tapasztalattal átítított tanácsaik máig fülünkben csengenek. Bár akkor még élettapasztalat híján teljesen nem is értettünk egyet ezekkel, idővel megtapasztaltuk és megértettük, miért is mondták praktikus bölcsességeiket.

Prédikációm után – az ünnepünk jól kidolgozott menetrendje szerint – egy ének következett volna, de a zenei szolgálatot végző családom tagjai mozdulatlanul álltak/ültek hangszereiknél... Nem értettem, mire várnak, s már-már arra gondoltam, valamit teljesen elhibáztam... amikor is megszólalt esperesünk: „*Mátyás gyere ide az oltárhoz!*” ... Innentől kezdve már csak az érzéseimre tudtam figyelni, s arcomra kiült a szünni nem akaró mosoly...

Foto: Varga István

Képek és emlékek cikáztak át lelkeimen, hiszen 35 évvel korábban, *augusztus 26-án* Dr. Harmati Béla a *Déli Egyházkerület püspöke* a csabacsúdi templomban lelkésszé avatott, s ugyanezen az örömteli napon megszületett a 'fiam fia' – negyedik unokánk – s ezzel a két „papgyerek” szülővé vált... Mi ez, ha nem a Gondviselő Isten körülményekben is megmutatkozó simogató áldása?

Esperesünk meghatározó szavai után gyülekezetünk felügyelője Széles Anikó és másodfelügyelőnk Pataki Gergely – a 35 éves tatai lelkészi szolgálatom okán – köszöntése következett, s átadták a gyülekezet ajándékát, mely most is – mint korábbi velem kapcsolatos jeles eseményeknél – *hűen tükrözte* a tatai gyülekezet lelkésze felé megnyilvánuló megbecsülését, szeretetét... (folytatás a *túldalalon!*)

Foto: Varga István

Foto: domoks_attila

Foto: domoks_attila

Foto: domoks_attila

Foto: domoks_attila

Foto: frankom

Az évtizedek óta hűséges
Túri család... Három generáció együtt.

Foto: domoks_attila

Megható köszöntés...
Széles Anikó felügyelő és
Pataki Gergely másodfelügyelő

Ezután Széles Anikó, mint gyülekeze-
tünk felügyelője, megnyitotta az ünnepé-
lyes közgyűlést, mely keretet adott a
megjelent díszvendégek köszöntésének és
rögzítette a szentelés tényét.

Ünnepségünket megtisztelte Dr. Már-
kus Mihály nyugállományú püspök, egyetemi
tanár, egyháztörténész és felesége, Tata újon-
nan megválasztott polgármestere Michl József,
Gyimóthy Géza volt országgyűlési képviselő,
az Országgyűlés alelnöke, Éles Gabriella
Anna, a Nemzeti Hírközlési és Média Hatóság
nyugállományú főosztályvezetője, mint a Lelki-
pásztor evangélikus teológiai szakfolyóirat egy-
kori munkatársa, valamint Kurucz Krisztina
a Bobai Evangélikus Általános Iskola igazgató-
nője és testvére Kurucz Iván, mint Dr.
Nagy István keresztyermekai, akik itt
konfirmáltak gyülekezetünkben.

Az ünnepséget hosszú szeretetven-
dégység zárta, melyben kik-ki személyes
történetekkel emlékezett egykori esperes-
lelkészére – Dr. Nagy Istvánra... (fm)

Foto: frankom

Ők már nem ismerhették egymást...
Mátyás Krisztián a nagypapja
emléktáblája előtt.

Foto: domoks_attila

Foto: domoks_attila

Foto: frankom

Foto: frankom

Foto: Frankom

Az elmúlt évtizedekben gyülekeztünk és jómagam is sok ötletet köszönhetünk neked... Hogyan született meg benned egy emléktábla állításának a gondolata?

Kisebb-nagyobb városokban sétálva, mindig kíváncsian olvasom a házfalakon lévő táblák feliratait, melyek általában személyeknek és eseményeknek állítanak emléket. A híres embereken kívül több, helyileg ismert és elismert ember, rendezvény kapott már így emléktáblát.

A közelünkben például az egyikén ez áll: „Magyar Könyvtárosok Egyesülete I. Vándorgyűlésének emlékére. Tata, 1969.” Távol áll tőlem, hogy kicsinyítsem vagy megkérdőjelezzem ennek az ily módon történő megörökítését, ugyanakkor ez elgondolkoztatott... Aki 25 éven át Tatán egy közösséget szolgált, a gyülekezet és egyházi előjárók meglepedésére, vajon nem érdemelné egy időtálló emlékezést?

Gyülekeztünk Presbiteriumának koratavaszi ülésén javasoltam, hogy állítsunk Dr. Nagy Istvánnak egy emléktáblát, s a presbiterek egyhangúan ötletem mellé álltak. A gyűjtőívünk hamar megtelt nevekkel és a felajánlásokkal, s ezzel a megvalósítás szakaszába léphettünk. Korábbi tevékenységemben gyakran megtapasztaltam, hogy ötletelni ugyan sokan tudnak, de aztán az esetek többségében mégsem válnak valóra a nagyvívű, szép elképzelések.

Éppen ezért – a korábbiakhoz hasonlóan – most is felajánlottam segítségemet a szervezésben és veled együtt elvégezhetjük a megvalósításhoz szükséges teendőket.

Honnan ez a képességed, tapasztalatod, menedzseri rutinod?

Ez számomra mindig is természetes volt, korábbi munkahelyemen a Komárom Megyei Sporthivatalban is így csináltam, mindig is szerettem elejétől végigvinni, kísélni a 'projekteket'. Ötletgazdája, a rendezvények kidolgozója, főszerzője voltam pl. a *Tatai Minimaratonnak*, a *Tó-futásnak*, a két éves *„Kerék-túra”-akciónak*, a *„Szilveszteri-futásnak”*, a *Sprint Futóklubnak* – hogy csak néhányat említsek a *sportszakember-, képzés és továbbképzés* hivatali, munkaköri feladataimon túl.

Gyülekeztünk nevében is, mint egykori „templomépítő presbiternek” is köszönöm támogató segítségedet és Isten áldja meg továbbra is ötletedet!

Dr. Nagy István 1933-1993

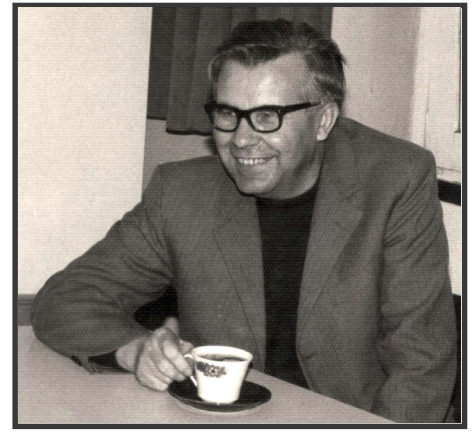
1933. április 11-én született *Cellödömőkön*, nyolcgyerekes család legkisebbjeként. Mire megszületett, édesapja már nem élt, özvegy édesanyja példásan helytállva, egyedül nevelte gyermekeit, s vitte tovább a tulajdonukban lévő, jóhírű „Zöldfa” vendéglőt. Életének meghatározó eseménye volt, hogy 17 évesen súlyos tüdőgyulladást kapott, megfelelő gyógyszer híján tüdejének egy részét el kellett távolítani. A műtétet Isten kegyelméből túlélve és egy éven át tartó megerősödése után úgy döntött, tartozik a JóIstennek azzal, hogy teológiára megy, s a lelkészi hivatást választja. Orvos is lehetett volna, ifjúkori álmát – amiről soha nem beszélt, a családjának(!) sem – nagyobbik lánya (Betti) valósította meg, aki már medikaként véletlenül, egy baráti beszélgetés elejtett félmondatából – „Pista, hát te is orvos akartál lenni!” – tudta ezt meg.

Budapestén végezte a teológiát, ott ismerte meg gyógyszerész feleségét, *Nagy Erzsébetet*, akivel 1959-ben házasságot kötötték. Isten két leánygyermekkel áldotta meg őket. Segédlelkészi éveit *Vadosfán*, majd *Angyalföldön* tölti. Feleségével és kislányakkal innen kerülnek 1963 őszén Tatára.

A kicsiny tatai gyülekezetet hűséggel gondolja, emellett teológiával is intenzíven foglalkozik, így kerül ki 1968-69-ben ösztöndíjra a svájci *Bossey*-ba. 1948. után a vadkommunista rezsim az egyházi személyeket *klerikofasisztának* minősíti, így senki nem folytathatott külföldön tanulmányokat. 1968-ban, amikor pár évre felpuhult a *Kádár-rezsim*, két másik evangélikus lelkésszel török meg a kétévtizedes szünetet. Sok lelkésztársa 1956-os forradalom leverése miatt, családi vagy 56-os rendszerellenesnek minősített aktivitása miatt *disszidált* (külföldre menekült), amit empátiával fogadott és megértett, de nem kedvelte, ha évtizedekkel később külföldről akarták megmondani, hogyan kell egyházi életet élni a szocialista Magyarország Evangélikus Egyházában. Ösztöndíjas éve után Svájcban gyülekezeti lelkésszé akartak megválasztani, de ezt visszautasította.

Nem sokkal ezután ledoktorál és előadó lesz a *Teológiai Akadémián* (ma Evangélikus Egyetem) és *esperesnek is megválasztják, mely hivatalt több cikluson át tölt be*. Igen szeretett esperes volt, az ő idejében a Magyarországi Evangélikus Egyházban – unicumként – hivatalosan(!) csak ebben a megyében volt nyári egyházmegyei ifjúsági tábor. Esperességéről 1984-ben mondott le (Labossa Lajos tatabányai lelkész lesz az utódja), ekkor nevezik ki a *Gyakorlati Teológiai Tanszék tanszékvezető professzorának*.

Az ő ideje alatt korszerűsítették az imaház fűtési rendszerét (elektromos hőtárolós kályhák), s tették komfortossá a parókiát. Német egyházi kapcsolatain keresztül esperesként is rengeteget segített a *Fejér-Komá-*

romi Egyházmegye parókiáinak, templomainak renoválásában, s az egyházmegyeiben folyó ifjúsági munka fővédnöke is volt, amikor a pártállami diktatúrában semmiféle „alternatív” ifjúsági mozgalomnak másutt legálisan nem volt helye.

Kisebbségi lánya, *Edina* is a lelkészi pályát választotta, akit éppen azon az istentiszteleten avattak lelkésszé, amikor édesapját Dr. Nagy Istvánt beiktatják az *Óbudai Evangélikus Gyülekezet* parókus lelkészi állásába. Az ordináló püspök, *dr. Nagy Gyula* beszédében kiemelte, hogy „*milyen nagy örömet jelenthetett az édesapa számára lányának ezen ünnepi istentisztelet keretében megtartott lelkészavatása*”. Az *Északi Egyházközség* akkori püspöke, ünnepi beszédében kiemelte: „*Dr. Nagy István végsőkig lelkiismeretes, szolgálatát híven ellátó lelkésze lesz az óbudai híveknek*.” Így is történt, bár akkor még nem tudta senki, hogy ez a hűség csak öt évig tarthat majd.

„*Az ő óbudai szolgálati idejében élesztik fel Pohorely Béla vezetésével a cserkészet, németországi testvérgyülekezeti kapcsolatot létesít az Augsburg-Göppingeni gyülekezettel. Nagyon nyitott, intenzív ökumenikus kapcsolatokat ápol belső Óbuda római katolikus papjaival is. (Pl. karácsonyi éjjeli misén való prédikálásra kéri az egyik plébános.*”

Számos közegyházi tisztséget viselt, mert *igen jó diplomáciai érzékkel áldotta meg a ÚRisten*. A nehéz pártállami években egyházpolitikai hatókörében sokakat segített ki „feszültségekből”, ezért mindenki tisztelte szeretetteljes egyéniségét. Németországi összeköttetései, – közismert tény volt, hogy ő volt a *Westfáliai Tartományi Egyház* magyarországi „kontaktembere” – kiépült kapcsolatai révén igen sokat tett *Teológiai Akadémiánk* építésekor mind az építés továbbhaladása, mind a felszerelés pótlása érdekében. Szívügye volt a nyomdatechnika továbbfejlesztése is, hiszen a legnehezebb gazdasági időkben éveken át a *Lelkipásztor* teológiai szakfolyóirat főszerkesztője is volt.

Barátja egyszer – látva sokoldalúságát – ezt kérdezte tőle: „*Mik az ambícióid?*” „*Nagyon szeretek prédikálni*” – volt a

¹ – írja „*Megszentelt szívek sorsdöntő időkben, Az Óbudai Evangélikus Egyházközség élete 1945-2014*” c. gyülekeztörténeti könyvében *Bálintné Varsányi Vilma* volt óbudai lelkész.

rövid válasza. Így történt, hogy az egyházban a legigazabb és legmagasabb tisztséget töltötte be: *lelkész volt a gyülekezetében, szívvel-lélekkel, itt érezte igazán otthon magát. De tudta, hogy ez nem pozíció, hanem szolgálat.*

1993 február hatodikán, egy hideg, de napsütéses napon, igen nagy részvét mellett kísértük el utolsó útjára itt Tatán, az *Almás-úti* temetőben. 45 lelkész, közöttük teológiai tanárok, professzorok, mindkét egyházkerület (Északi és Déli) püspöke, az óbudai és tatai hívek, a teológiai hallgatók, s igen sokan „házából”, *Vas megyéből* is eljöttek végső búcsút venni tőle. Az igehirdetés szolgálatát az elhunyt kérésére jó barátja *Zászkaliczky Péter, Deák-teri lelkész* végezte a Zsolt 34,2-9 versei alapján.

Paul Weiland bécsi lelkész, az osztrák evangélikus sajtó vezetője a jó barátot és munkatársat méltatta. Búcsúztak az LVSZ (Lutheránus Világ Szövetség) genfi munkatársai; a KALME elnökeként a *Kommunikációs Bizottság* tagjai, valamint az információs lap szerkesztősége nevében, melynek egykor ő is szerkesztőségi tagja volt. Az Óbudai Gyülekezet *Augsburg-Göppingeni* testvérgyülekezetének lelkésze *Wolfgang Wunderer* az elhunyt testvéri magatartását és nyitottságát méltatta. *Pohorelly Béla*, az Óbudai Gyülekezet felügyelője azért adott hálát, mert „jó volt együtt szolgálni abban a légkörben, ami Dr. Nagy István személyiségéből áradt”.²

Dr. Nagy István szíve Megváltó Urával volt tele, nem is akart tudni másról, csakis a *megfeszített és feltámadt Jézus Krisztusról*. Róla prédikált mindig *derűsen és mosolyogva*, róla szólt mint teológus, amikor a katedrán tanított. Számára *Krisztus volt az alap*, ezért tudott mindenkit elfogadni, a másként gondolkodókat is. Egyben mintát is adott minden szolgáló kereszténynek Krisztus-szeretetből, egyház-és ember-szeretetből. Hűsége – sok más vidéki kis gyülekezetben, szórványban hűséggel szolgáló kollégájához hasonlóan – példaértékű a mai lelkészek számára.

Emlékét – így 31 év után – a szűk család, s a még élő barátok, szolgatársak, s egykori gyülekezetei, a *tatai* és az *óbudai* őrzik. Magam is ezt teszem, amikor unokáinak vagy a dédunokáknak *Nagyapáról/Dédapáról* mesélek egy-egy fotó, videofelvétel kapcsán vagy éppen a templomban, amikor rámutatok a szószékre, hogy itt állt és hirdette Isten igéjét Nagyapátok/Dédapátok 1963 és 1988 között – 25 éven át, odaadó hűséggel, példát mutatva mindannyiunknak... Emléke legyen áldott mindannyiunk szívében!

Emléktábla-szentelési igehirdetés

"Nem vagyok próféta, sem prófétatanítvány. Pásztor vagyok én, és fügét természetek. De elhívott engem az ÚR." Ámós 7,14b-15a
Nyisd meg ajkamat, Uram, és dicséretedet hirdeti szám. Zsolt 51,17
Azokra a dolgokra törekedjünk tehát, amelyek a békességet és egymás építését szolgálják. Róma 14,19

Emlékező Gyülekezet, kedves Testvéreim!

A mai ünnepei alkalomra 3 igehelyet választottam, melyek mind az elhívásról szólnak... Az elhívás, azaz *vocatio*, mindig kettősségében nyilvánul meg: van egy emberektől jövő *vocatio externa*, s egy Istentől jövő *vocatio interna*. Az emberi kommunikációból fakadó külső elhívás – de nevezhetjük nyugodtan megszólított-ságnak is – reflexiók, benyomások, ránk irányított közlései a hétköznapoknak általában világosak és egyértelműek, bár nem mindig így fogalmazzák meg: „Nahát, téged a JÓIsten is papnak teremtett!”, a belső elhívás azonban sokkal „bonyolultabb”. Áttételesen egy-egy „testvéri beszélgetés után jönnek ezek az érzések, döntést-hozó gondolatok – Lutherünk nem véletlenül vallja – a szentségek és az igehirdetés mellett az evangélium negyedik megjelenési formája a „*consultatio fratrum*” azaz testvéri beszélgetés.

Az Isten ha szól, akkor menni kell, akár „alkalmas az idő, akár alkalmatlan” – mármit az igehirdetőnek. Ez azt jelenti, hogy nem „boldog-boldogtalannak, úton-útfélen” kell hirdetni az evangéliumot, hiszen ez kimerítheti a „disznók elé a gyöngyöt”-esetét és ellenkezik a jézusi szelídséggel is.

Bizony sokan járatták le a kereszténységet azzal, hogy „kiló krumpli gyanánt” kofa-mentalitással árulják vallásos portékájukat, vagy ami még ennél is elkeserítőbb, amikor lebukózkodó – szerintük evangélizációs – mondókájukkal alkalmatlankodnak...

Ámós – miközben szólta az ÚR igéit – megmaradt pásztornak, fügetermesztőnek, azaz nem rugaszkodott el képzeletben sem a felhők fölé, nem vesztette el a talajt a lába alól, kontaktusban volt, ma-

radt a TERMÉSZET-tel... Éppen ezért élete természetes volt, szavai hitelesek, s amit mondott, annak súlya volt...

Nos, lelkészi szolgálatról való el-el-meregenséim legfőbb oka, a mai emléktábla-szentelés, s az, hogy aug. 26-án, 35 évvel ezelőtt evangélikus lelkésszé avattak...

Mert nálunk evangélikusoknál mindent szentelünk, illetve szentelhetünk az ÚRnak (harangtól a sírkövön át a parókiaig), de a lelkészt „csak” avatjuk. Rendjén is van ez, hiszen a papi rend protestáns felfogásunk szerint nem szentség, hanem életstílus, bürokratikus megfogalmazva: *hivatalvezetés*, amit lehet jó szívvel és teljes odaadással, meg „elnagyoltan” és hanyagul végezni, mint minden mást az életben.

A lelkész tehát nem különb a többi emberről! A lelkész más ember... Ha persze nagyon más, akkor abból gondok adódnak, mert a lelkész is csak egy bárányka a nyájból, azzal a lényegi(!) különbséggel, hogy a JÓIsten az ő nyakába egy csengettyűt akasztott, ami éjjel-nappal – ha akarja, ha nem, – minden mozdulataira megszólal...

Ez lehet olykor terhes pillanat, de a többiek számára kiváló lehetőséget ad saját helyük/helyzetük meghatározására. Közről vagy távolról szól a csengő hangja – azaz a lelkész élete, munkája – olykor még iránymutatóvá is válhat a „nyáj” számára.

35 év Jelentős Idő

Egy gyülekezetben szolgálva még inkább. Elődöm, Dr. nagy István 25 éven át állt ugyanezen a szószéken, az is hatalmas idő egy emberéletben... Ő 25 éven át keresztelt, esketett és temetett ebben a gyülekezetben, s ahogyan ő, úgy én is csak egy láncszem vagyok a prédikáló lelkészek láncolatában, mert az egyház egyik leglé-

² *Idézett mondatok* Koren Emil, volt Budavári lelkész megemlékező cikkéből való, mely az *Evangélikus Élet* 1993. évfolyamában jelent meg.

nyegesebb tulajdonsága Isten dicsőítése mellett a continuitás, a folyamatosság.

Gyakorlati teológiai látásban, hitbéli meggyőződésben – ahol most éppen vagyok –, abban bizony jelentős része van a tatai gyülekezet összetartásának, szeretetének és professzoromnak, elődömnek Dr. Nagy Istvánnak is. Mégis, amikor az ember – merthogy ember! –, megáll egy ünnep okán, akkor el-el-gondolkodik...

A lelkeszi szolgálat különösen nehéz hivatás. Olyannyira, hogy egyedül – óriási személyes áldozat nélkül – ezt nem is lehet végezni! Mindig kell hozzá egy kisközösség (Jézus Urunk mondja: „Menjete!” s nem azt mondja „Menjél!”...); nálunk protestáns tradíciónk alapján kell a Társ, a feleség – régiesen szólva: a *papné*.

Manapság, amikor majd mindenütt a világban a protestáns teológia fakultáson túlsúlyba került a női hallgatók aránya, s a MEE-ben (Magyarországi Evangélikus Egyház) is a szolgálatot végző lelkészek közel fele(!) nő, akkor különösen is fontos hangsúlyozni a „gyengébbik” nem olykor férfiakat is megszégyenítő szolgálatát.

A lelkesz kiegyensúlyozott életét, harmóniáját nemcsak hite – persze elsősorban mégis az(!) –, de családja is meghatározza. Az, hogy a papcsalád – beleértve a gyerekeket – együtt is tudjon szolgálni a gyülekezetben, leginkább a „papnékon” múlik.

Az ő bölcsességük, szívük, szolgáló akaratuk nélkül félrecsúsznak a dolgok és a lelkeszcsalád gyermekei gyakran nyúgnek érzik a gyülekezeti életben való aktív részvételt, s nemegyszer hátat is fordítanak az Egyháznak, mert úgy élték meg gyerekkorukat, hogy szüleiknek mindig mindenki, s minden „egyházi ügy” fontosabb volt, mint ők maguk...

A keresztények szolgálata a világban: Sors. Istentől rendelt sors tehát a lelkeszé is, úgyhogy rugdalódnia ellene lehetséges, de nem sok értelme van! Sokan sorsuk elfogadása helyett inkább az „életet” választják, mert annak csillogása sokkal több örömet ígér, mint az Isten eszközeként való munkás részvétel az embervilágban.

A tapasztalati tény azonban azt mutatja, hogy a „világi, elkötelezetlen” élet csábos ígéretei többnyire csak ígéretnek maradnak, s ha lepergtek a nekünk rendelt homokszemek, akkor már nincs elől-ről/újra-kezdés! Az egyszeri, a megismételhetetlen, az a 70-80 évnyi nagyon kevéske idő teremti meg a felbecsülhetetlen értékét az életnek, a keresztény (azaz krisztuskövető) életnek, benne a lelkeszi szolgálatnak is...

Mert az elkötelezettség – így van ez egy házasságban is – mindig kockázatot is jelent. Gondviselésbe vetett reménységünk viszont azt sugallja nekünk, hogyha életünk kockáját a JóIsten veti el – csak úgy, Mindenhatói Játékossága alapján – abból szá-

munkra csak jó jöhet elő. Ezért nem elégedetlenkedünk, sőt, igyekszünk hálát adni életünkért, hogy Isten kiváltságosai lehetünk, mert Ő csodásan „történik” közöttünk és bennünk minden nap...

Végezetül Pál Római leveléből vett ige alapján szeretnék néhány gondolatot megosztani a testvérekkel! Így hallhattuk: *„Azokra a dolgokra törekedjünk tehát, amelyek a békességet és egymás építését szolgálják.”* (Róma 14,19)

Közösséget irányítani a legnehezebb feladat... sokan mégis azt gondolják ehhez nem kell nagy „tudomány”. Ha így lenne, akkor csak „mintacsaládok” lennének, s virágozna a béke a nagy közösségek, népek és nemzetek között. A média-csatornákon keresztül naponta többször is tapasztaljuk, bizony ez nem így van. Mára nemcsak konfliktusokról kell beszélnünk, hiszen csak fegyveres szembenállásból mintegy 200 van ma is a szerte a világon, hanem –

Fotó: Varga István

a társadalomtudósok szerint – szociális csődtömegről, gyakorlatilag megoldhatatlanul tűnő globális válságról van szó.

Az, hogy a gondokra a választ nem a kölcsönök felvételében, azaz a pénzben kell keresni – mégsem nyilvánvaló. A pénz probléma-megoldó erejében valahogy jobban bíznak az emberek, mint a Jóisten erkölcsi parancsaiban... Pedig a gond az erkölcstelenségből fakad, ebből kifolyólag a megoldást is itt kellene keresni!

Manapság, amikor csúcstechnológiával vagyunk körbevéve, s a kávéfőzőnek, a hűtőnek és a mosógépnek is internetcsatlakozása van, fel van okosítva a TV-énk is, nos különösen is fontos lenne, hogy megértsük az isten-adta életet is... Mert ha nem értjük, nem tudjuk elfogadni és nem tudunk felelősséget sem vállalni érte.

Idős lelkesztéstvérem – volt oroszországi lelkesz *Asbóth Laci* bácsi, áldott legyen az ő emléke is(!) –, aki még a nagyon-nagyon régi világban hadapród-iskolába járt, s tudta hogy a lelkeszi szolgálat hatékonysága is engedelmesség kérdése, gyakran csitított minket, amikor friss diplomásként, ifjú Timóteusként egy-egy tanácskozáson „nagyrendületű teológiánkkal” túlságosan szenvedélyesen vitatkoztunk – *„Gyerekek! Csak azt mondjátok, ami épít!”*

Sok-sok év után értettük meg igazán ennek az atyai szeretetfelhívásnak az üze-

netét. Hiába az akarat, ha nem jár vele együtt a békesség. Belső béke nélkül az építés szándéka nagyon hamar romboláshoz vezethet, mint az anarchistáknál, akik mindent előlről akarnak kezdeni, s ezért először rombolnak... csak mire építeni kellene, addigra – alapvető emberi tulajdonság ez is – a pusztítás minden erejüket felemészítette...

Életünk célja, hogy folyamatosan épüljünk, s eközben jó példánkkal másokat is építsünk. Lelki házat építeni a legnehezebb vállalkozás – Jézus URunk szerint (Magvető példázata!) az emberek háromnegyed része nem is vállalkozik rá – de a legszebb, legtöbb örömet adó tevékenység, mert eközben Isten maga formál és munkálkodik bennünk...

Nemcsak kívülről, a nem-egyháziak részéről, akik többnyire nem is tudják mit jelent a lelkeszi szolgálat, s valahol lera-gadtak a 19. századi idillben: hogy a papok az ámbitus árnyékában, hintaszékben pipázgatnak-anekdotáznak, de már akkor sem ez volt a jellemző, de bőven éri kritika az egyház hivatalos szolgáit az egyháztagok részéről is! Luther Márton egyik idézete jutott eszembe: *„A prédikációnak is csak az lehet az egyetlen célja, hogy ezt a testamentumot hirdesse. Igen ám, de hogyan hallgathatja valaki, ha senki sem hirdeti? Hiszen azok sincsenek vele tisztában, akik pedig hivatottak annak hirdetésére. Azért kalandoznak el ezután a prédikációkban a mesék országába, Krisztusról pedig megfeledkeznek.”*

A modern embernek szinte mindene megvan, s mégis semmije... Mert mit ér a mobiltelefonos elérhetőség, ha az Isten hívására soha nem válaszol az ember? Mit érnek a kontinenseken átívelő internet-barátságok, ha a szomszédnak még egy *„Jó napot!”*-ra sem futja?

Mit ér a teli has, ha a lélek éhez, s mit ér a csúcstechnológiás autó, ha az út végén senki sem várja az embert, ha távoli egzotikus országokba elrepülhetek, de sohol nem vagyok otthon?

Ezzel szemben az egyházban élő tagok (laikusok, klerikusok) sokszor nem birtokolhatnak annyit, mint a „világ gyermekei”, mert a több gyermek, a méreg-drága „ingyenes” oktatás, a zene-szeretet, az egyre kevésbé elérhető kultúra, ami lassan „úri passzióvá” válik, bizony komoly financiaális erőt von el... S mégis mindenkünk megvan!

Mert a „minden”, az Isten közelsége... Az istenes közösség, ahol megtapasztalható az egyén értéke, s a másokért felelősséget hordozás személyiség-emelő szépsége. Többet ugyan akarhat az ember, de azok a célok nem visznek közelebb a Teljességhez, hanem távolítanak Tőle... Aki gazdagodni akar, az szegény marad, aki pedig gazdagít, még ha szegény is – a leggazdagabbá válik! Ámen!

Gyakorló katolikus, angoltanár, szereti az angolszász irodalmat, és az egész kultúrát. Inspiráló, kellemes beszélgetőpartner és nem utolsó sorban rendszeresen sportol... Ezzel el is mondtam majdnem mindent, amit eddig tudtam, Roszman Gergő Ferencről, aki évek óta tanártársam a Tatai Református Gimnáziumban. Nemrég arra kértem, hogy – saját tapasztalásai okán – beszéljen egy számunkra nagyon más kultúráról, ami az elmúlt időszakban a média fókuszába került, s melyről mi általában igen keveset tudunk.

Katolikusként Kuvaitban...

In medias res, megkerülhetetlen a kérdés: Hogyan lettél angoltanár?

Mindig nagyon érdekelt az angol nyelv és az a kultúra, ami a nyelv mögött van. Nagyon szeretek utazni. Szerencsére sokat jártam angol nyelvterületen, Angliában, Walesben, Skóciában egészen középiskolás koromtól, és rendszeresen mentem aztán vissza. Ez nagyon jót tett mind nyelvi, mind pedig élmény szempontjából, és olvasni is nagyon szeretek. Rengeteg angolszász irodalmat olvastam, később aztán az egyetemen is nagyon sokat kellett angol-amerikai szerzőktől tanulni.

Az irodalmuk mellett a történelmük szintén lenyűgöz. Egy nagyon szép és hasznos nyelvről van szó, hiszen bárhova megyünk a világon, az angol által lehet érvényesülni, könnyen meg tudja értetni magát az ember, és ez nagyon jó, ha ismered az angolszász világot.

Akkor Te egy igazi citojen szemlélettel bírsz és már régóta tapasztalhatod a kultúráknak egymásközi súrlódását is. Mostanság a médiában igen sok cikk vagy riport a migrációról szól, pontosabban az integrációnak a hiányáról. Mik voltak a tapasztalásaid ezzel kapcsolatban? Hogyan kerültél Kuvaitba?

Ez már több mint tíz évvel ezelőtt volt; nagyon sokat gondolkodtam azon, mit kéne tennem. Angolt tanítottam Tatán a Refiben (a Tatai Református Gimnáziumban), de tudtam azt, hogy váltanom kell. Magától a tanítástól nem szerettem volna elszakadni, de ez is megfordult a fejemben. Ekkor váratlanul jött egy lehe-

tőség a Közel-Keleten, Kuvaitban, egy amerikai egyetemre kerestek angoltanárt. Nekem szaknyelvet kellett kint tanítanom, pontosabban két szaknyelvet, mert két kar volt az egyetemen, egy *mérnöki* és egy *üzleti* kar.

Először nem beszéltem erről a lehetőségről a családban sem. Egy világjáró barátomnak meséltem el, hogy mi a helyzet, és ő nagyon biztatott. Az utolsó pillanatban elmondtam otthon is. A családom szintén biztatott arra, hogy küldjem el a jelentkezést, és miután ez megvolt, másnap érkezett is a válasz-email, majd pár napon belül volt egy Skype-interjú, amin megfelelttem, és néhány héten belül kint voltam Kuvaitban egy személyes elbeszélgetésen és teszten, amiken szintén megfelelttem. Hazarepültem, és egy hónappal később pedig kiköltöztem. Nagyon gyorsan történt minden, izgalmas volt, igazából arra sem volt időm, hogy átgondoljam, valójában mennyi változással járó dologról van szó.

Úgy gondolom, hogy a pozitívumok mellett mindig van egy-két negatívum is, amit az elején még nem lát az ember olyan mélységében, mint visszatekintve.

Így van. Nem is tudtam, hogy mire számítsak, egy egész más kultúra az ottani, minden szempontból. Például az országnak a hőmérséklete, mert nyáron akár közel 60 fok is lehet. Igaz, ez száraz, meleg időt jelent (ahol nagyobb a páratartalom, ott ez nehezebben viselhető). De érdekes sok más szempontból is az ország: kulturális, vallási és minden más tekintetben egyaránt.

Volt lehetőségod gyakorolni a hitedet?

Hála Istennek volt, ezt már itthonról az első interjúban megkérdeztem, hogy ezzel tisztában legyenek. Az interneten ugyanis nagyon kevés használható információt találtam.

Az ország, Kuvait, kisebb, mint a Dunaántúl, és ennek ellenére – ami ott hatalmas szó –, mégis négy katolikus templom van. Szombatonként jártam szentmisére, mivel ott a vasárnap az munkanap. Vasárnapon indul a hét, és csütörtökkel zárul, így a péntek-szombat jelenti a hétvégét. A szentmisék egyébként nagyon tartalma-

Dubajban – háttérben a Burj Al Arab..

sak voltak, az ottani pap mindig egy érdekes történettel indította a prédikációit, és sokat gyarapodhattam ezekből.

Angol nyelvű volt a mise?

Több nyelv közül lehetett választani, én az angol szentmisékre jártam. Nagyon sok *Fülöp-szigeteki* emberrel találkoztam a templomban, oda rengetegen jártak, ők egy nagyon vallásos nemzet.

Mennyire vallásosak a kuvaitiak?

Többségében nagyon vallásosak, azonban egészen más módon gyakorolják a hitüket, mint mi. Napi ötször kell imádkozniuk, és ezt imaszónyegen teszik. Az elején kaptunk felkészítést arra nézve, hogy mire számítsunk az egyetemen erre vonatkozólag. Például az öt imádkozás idejét úgy is lehet alakítani, hogy azok ne pont a szemináriumok vagy előadások idejére essenek, hogy ez ne lehessen hivatkozási alap késés vagy távolmaradás esetén.

Akkor nincs olyan, hogy akármit csinálók azt emiatt félbe hagyom?

Ezt ki lehet előre számítani. Előtte meg szokták mosni a lábukat, hogy az imádkozás helyszínére tisztán érkezhessenek. Van, aki egyedül, és vannak akik a többiekkel közösen végzik ezt a szertartást.

Voltál ilyen alkalmon?

Látni láttam, de én magam nem vettem részt ilyen alkalmon.

Társadalomtudósok szerint a legnagyobb változást talán az okostelefonok hozzák, mert a globális trendek erősen befolyásolják a fiatalok világlátását, sőt vallási identitásukat. Te ebből tapasztaltál valamit?

Ki mennyire veszi komolyan a vallást, ezt kívülről nem lehet megítélni. Viszont az valóban igaz, hogy sokkal nagyobb arányban vannak ott a vallásukat gyakorló emberek. Ami nekem jólesett, hogy nem éreztem magam soha kirekesztve azért, mert katolikus vagyok. *Mária tisztelete* az

Kuvaitban.

az ő körükben is igen nagy. Sokan állítanak egyébként karácsonyfát, holott nekik a Karácsony az valójában nem ünnep, ezt tiszteletből teszik, hiszen sok más vallást gyakorló barátaik is vannak.

Összesen mennyi időt töltöttél Kuvaitban?

Összesen két évet voltam kint, ez az egyetemi viszonylatban öt félévet jelent. Ezek között volt egy nyári félév, ami akkor épp egybeesett a Ramadán időszakával.

Nem volt konfliktus abból, hogy Ramadán idején napközben nem lehet enni, csak este. Voltál esetleg ilyen ramadános vacsorákon?

Nem, azok általában éjszaka vannak. Napfelkelte és napnyugta között nem lehet enni-inni semmit, hacsaknem nem várandós asszonyról, vagy tartós betegről, vagy egészen kisgyerekről van szó.

A *Ramadán* alatt nekünk sem volt szabad nyilvánosan semmit sem fogyasztani. Az egyetemen nagyon rendesek voltak: kaptunk egy külön termet, amit arra

használhattunk, hogy ott ehessünk, ihasunk, de felhívták a figyelmünket, hogy úgy vigyük oda az ételt vagy italt, hogy senki ne láthassa és senki ne is érezhesse még az illatát sem, azaz ne ejtsünk mi mást kísértésbe ezáltal. Velem egyszer előfordult, hogy megfeledkeztem az evéstilalomról, és beleharaptam a szendvicsembe. Ezt nem lett volna szabad, de hála Istennek, senki nem látta. Az volt a szerencsém, hogy egy sötétített ablak mögött állva vártam az autót... Ahogy észbe kaptam, rögtön el is dobtam a szendvicsem és kiöntöttem a vizem is (ami mindig van a táskámban) hogy ez véletlenül se ismétlődhesen meg.

Ezt a számunkra zárt világot a muszlimoknál a sarija-jog irányítja, bár azt mondják, hogy ezt a nagyon erős törzsi hagyomány gyakran felülírja. A férfiak és a nők viszonyából mit tapasztaltál?

Ha a *Perzsa-öböl* parti térséget nézzük, Kuvaitról elmondható, hogy kimondottan modern ország. Azonban az egyetemen – és ez így van az ország többi oktatási intézményében is – gyakorlatilag nincs koedukáció, mindkét karon külön tanítottuk a lány és fiú hallgatókat.

Gondolom a lányok nem a mérnöki, hanem az üzleti karon voltak...

Mindkét kar népszerű volt a lányok körében is. Aztán, hogy hol helyezkednek majd el, az más kérdés. Nincsenek könnyű helyzetben, de többségében rendkívül szorgalmasak. Bár – ahogy beszélünk –, koedukáció nincsen, viszont az egyetem olyan szempontból is hasznos, hogy fiúknak és lányoknak legalább az órák között van lehetőségük találkozni egymással.

Lányok számára bizonytal van ott is valami dresszkódex?

Az, hogy egy lány hogyan öltözik fel, fiatal korában az édesapja, a későbbi időkben pedig nagy valószínűséggel a

Az egyetemen.

Kilátás – háttérben a Perzsa-öböl.

férje határozza meg. Vannak modernebb családok, és vannak konzervatívabbak. Kevesebb esetben fordul elő, hogy egy hölgy saját maga dönthet arról, hogy hogyan öltözködik.

Természetesen itt is vannak fokoza- tok, valaki csak az úgynevezett *abayát*, azt a bizonyos hosszú, földig érő leplet viseli a *hidzsábbal* (fejkendővel), de mondjuk az arcát nem fedi el. Valaki pedig felveszi a *nikábot* is, amivel az arcát is teljesen eltakarja. Amikor csak hölgyek vannak jelen, akkor ezeket általában leveszik, hiszen egymást láthatják.

Egyszer, amikor fiúkat oktattam, kérdeztem, hogy ők mit szólnak ahhoz, hogy a lányok akár teljesen eltakarják magukat. Volt olyan diák, aki elmondta, hogy ő így érzi magát megtisztelve.

És a fiúk mit viselnek?

A fiúk többségében eldönthetik, hogy ők viselik-e a férfiak számára szintén hosszú, nyaktól bokáig érő ruhát, amit *dishdashának* hívnak. En is csináltattam magamnak egyet tiszteletből és emlékként – egy alkalommal viseltem is az egyetemen. Örülök neki, azóta is megvan.

És ez fehér...

Én épp fehérét csináltattam, de van mindenféle szín abból is, lehet barnát, szürkét, feketét varratni.

Közel 60 fokban feketét...

Ezek általában nagyon könnyű anyagból készülnek. Bár a hőmérő igencsak magasra tud kúszni, mégis, ha azokra az időkre visszagondolok, többször volt alkalmam fázni, mint ahányszor melegem volt, hiszen mindenhol légkondicionáló működik. Rendkívül lehűtik a plázákat, az éttermeket, a kávézókat, magát az egyetemet is. Ezek a helyeken sokszor 16-18 fok van bent, ami a kinti hőmérsék- lethez képest akár több, mint 30 fokos el- térést is jelenthet.

Mennyire sikerült az arab nyelvel vagy az arab nyelvnek az ott beszélt változatával megbarátkoznod?

Az elején megvolt az elhatározás, hogy majd tanulok. Úgy volt, hogy indul egy kurzus, de abból végül nem lett semmi. Néhány dolgot önszorgalomból tanultam aztán meg, olyasmiket, amikre kíváncsi voltam.

Igazából minden intézhető volt angolul. Érdekes volt viszont, például a bank- ban, hogy ott mindent úgy írtam alá, hogy csak arabul volt előttem a szöveg. Csak az összegeket tudtam kivenni belőle (a számo- kat úgy is írhatják, mint mi), de azon túl sem- mit. Amikor aztán kértem, hogy legalább egy fénymásolatot hadd kapjak arról, amit aláírtam, akkor – nagyon kedvesen – egy újabb arab kávéval kínáltak (a fénymásolat helyett). Ezzel szemben az egyetemen a szerződés két nyelven íródott: az egyik ha- sábban arabul, a másikban pedig angolul volt olvasható a szöveg, elejétől a végéig.

A fiatalok mennyire beszélnek az angolt?

Többségében beszélnek, és jól. Az angol- lal sem az egyetemen, sem a máshol nem volt semmi probléma. Az oktatás során is elsősorban a szaknyelvekre helyeztük a hangsúlyt. Bárhova ment az ember – a hi- vatalokban, az üzletekben, és az éttermekben egyaránt –, mindent el lehetett angolul in- tézni – szerencsére.

Hogyan szórakoznak ott a fiatalok? Ott nincsen diszkó, meg ugye alkoholtilalom van...

Így van. Alkoholtilalom van az egész országban, és diszkók valóban nincsenek. *A szórakozás fellegvárának a plázát* mondanám. Talán a legkedveltebb sza- badidős tevékenység a vásárlás – rendkívül sok üzlet van – például van ruhaüzlet, ahol 'szórakozásképpen' lehet akár téli dolgo- kat is, csizmát, télikabátot is venni, amikre persze ott nem sok szüksége lesz az em- bernek. Rengeteg kávézó és étterem van, ezért különösen fontos, hogy a rendszeres testmozgására is figyeljen az ember.

Ilyen szempontból az egész életvitel egészen más. Nyári időszakban, amikor igen magas a hőmérséklet – körülbelül május elejétől szeptember végéig – kevés lehe- tőség van arra, hogy az ember hasznos időt tudjon eltölteni kint. Nem lehet az, hogy most elmegyek este egyet futni, mert igazából többet ártok magamnak, mint használok, tehát keresni kell a benti spor- tolási lehetőségeket. Nagyon sok ház úgy van kialakítva, hogy az ott lakók igénybe vehetnek benne egy medencét vagy egy edzőtermet vagy akár mindkettőt.

Milyen a közbiztonság?

A közbiztonság nagyon jó. Soha nem kellett egyszer sem tartani vagy félni sem- mitől sem. A bűnözésnek az aránya na- gyon alacsony az országban.

Kuvaitban igen sok a vendégmunkás, nemde?

Valóban nagyon sok a vendégmunkás és relatíve kevés az ottani állampolgárok közül az, aki hosszú távon, rendszeresen dolgozik. Gyakorlatilag az ország 75 szá- zaléka – most akkori adatokat mondok – volt külföldi, és többségében ők végzik a mun- kát. Az *értelmiségi* munkát általában a nyugatról jött emberek, *Európából* vagy az *Egyesült Államokból*, *Kanadából*, il- letve *Ausztráliából* vagy *arab országok- ból* érkezők látják el, az éttermekben, vagy taxisofőrként, vagy a boltokban dolgozó emberek nagy része pedig keletről jött. Rengeteg ember volt *Indiából* vagy a *Fülöp-szigetektől*.

Keleti, kollektivistá társadalmakban hagyomány, hogy a szülők „kinézik” a jövőbelit a gyermeküknek, akik nem is nagyon tiltakoznak ez ellen, hiszen a szülők elvège csak jót akarnak a gyermeküknek... A társkereső programok világában hogyan működik ez odakint?

Egészen másképp működik, mint itt- hon. A legtöbb családban továbbra is a szülők igyekeznek megtalálni a megfelelő társat. Alapjában véve rendkívül kevés le- hetőség van arra, hogy fiúk-lányok ismer- kedhessenek.

Érdekes módon, egy lánynak elsősor- ban a többi lány tetszését kell, hogy el- nyerje, ha hírt akar magáról adni egy fiú számára. Hiszen – ha az öltözködésre gondo- lunk –, vannak hölgyek, akiknek nyilvános helyeken mindössze csak a két szeme lát- ható. Először magam sem gondoltam, hogy fel fogom tudni ismerni a lány tanít- ványaimat csupán a szemük alapján, akár az egyetem sokszor zsúfolásig telt folyo- sóin – de sikerült.

Amikor hölgyek egymással találko- znak és magukban vannak, akkor általában leveszik magukról az *abayát*, hogy meg- mutathassák, milyen szépek, mennyire csinosan öltözködnek, milyen ékszereket viselnek. Így adhatnak hírt magukról olyan családnak, ahol van fiú, aki őket ér- dekli. Így viszik egymás hírét. Kicsit bo- nyolultan hangzik mindez, de működik.

A templom feldíszítve.

Sok érdekes-szép vagy épp érdekes-szomorú történetet hallottam. Náluk az, hogy valaki egyedülálló, az nem kívánatos fogalom. Sokkal inkább jobb az, ha valaki elvált, mert abban az esetben legalább elmondhatja, hogy ő már kellett valakinek.

Látsz-e lehetőséget egy vallási reformra a Közel-Keleten?

Ez egy rendkívül komoly és összetett kérdés. Nem is érzem azt, hogy kompetens lennék a megválaszolásában. Igen sok és komoly ellentét van a Közel-Keleten, amelyekről időről-időre értesülhetünk a hangos, illetve az írott médiában egyaránt. Én mind ebből – hála Istennek – nem tapasztaltam semmit, ahogy említettem, a közbiztonság Kuvaitban rendkívül jó, és a vallásom is szabadon gyakorolhattam.

A radikálisok? Siíták vagy szunniták?

Radikálisok, minden bizonnyal, mindkét oldalon vannak. Emlékszem, hogy akkoriban abban a templomban, amelyikbe jártam, is elkezdtek a gyűjtést, hogy Bahreinben (Kuvaittól délre) megépülhessen az első katolikus templom, mert az ottani király áldását adta rá, annak ellenére, hogy rendkívül sokan elleneztek a projektet. Tiszteletreméltónak tartom, hogy felvállalta ezt a nem kevés vizet zavaró, fontos küldetést.

Szép lenne a jövő, ha ilyen lenne, de jelenleg a világstatisztika szerint a legüldözöttebb vallás a kereszténység... Két év Kuvaitban azért nagy idő... Voltál ott azóta még egyszer?

Vissza azóta nem mentem, de nagyon sok emberrel tartom a kapcsolatot, mind kollégák, mind pedig diákok közül, és ez jó érzés.

Azért nincsen nosztalgia benned vagy esetleg egy kicsi honvágy az arab világ után?

Vannak dolgok, amik hiányoznak. Többek között, amikor kimentem, akkor ott volt bennem az, hogy meg kell felelnem az új elvárásoknak, és – ha tetszik, ha nem –, vannak bizonyos dolgok, amiket el kell, hogy fogadjak, hiszen én voltam számomra új helyen, nekem kellett alkalmazkodnom.

A „kultúrsokk“ akkor ért utol, amikor hazaköltöztem. Nekem nagyon furcsa volt. Akkor éreztem igazán a változást. Újra meg kellett szoknom azt, hogy itthon vagyok. Utólag visszagondolva is nagyon érdekes érzés.

Volt egyszer, hogy egy kolléganő, egy nagyon klassz, színes, mintás ruhában jött be az egyetemre, és aznap mindenki megdicsérte, hogy milyen csinos. A válasza az volt, hogy ő most minden színt próbált magára aggatni, mert ennyire nem lát színeket maga körül. Ez így volt igaz: az ország sivatagos, a növényzet relatíve

kevés, és az építkezésben is előszeretettel használják a pasztell színeket.

Azt is nagyon érdekes volt látni, ahogy egyszerre voltak jelen a régi hagyományok és a modern kor vívmányai. Teszem azt, a régi időkre visszanyúló tradíciók, vallási hagyományok és az ezekhez tartozó tárgyak és épületek mellett ott vannak a rendkívül korszerű autók, autópályák, plázák, és azokban a mindenféle divatcégek, valamint a legsuperebb technikát igénylő műszaki cikkeket áruló üzletek.

De a nők nem vezethetnek autót...

Kuvaitban vezethetnek. A Perzs-öbölparti térségben, talán mondhatni, hogy az Egyesült Arab Emírségekbeli Dubait követően az egyik legmodernebb hely az Kuvait.

Még egy kérdést hadd tegyek fel! Úgy látom és gondolom, hogy a helyeden vagy mint angoltanár, de ha nem ez lenne a fő hivatásod, akkor mi az, ami ezen kívül téged még vonz?

Nagyon sok dolog érdekel. Hála Ég, volt lehetőségem sok mindent kipróbálni az életemben. Dolgoztam rádiónál szerkesztő-bemondóként, az is nagyon tetszett. Mindig is kíváncsi voltam arra, hogy milyen munka folyik a háttérben, és örülök, hogy megadatott ez a lehetőség. Volt alkalmam Angliában recepciósként dolgozni hotelben, ami ugyancsak igazán klassz tapasztalat volt.

A tanítás mellett ott van a fordítás is, ami szintén a nyelvhez köthető, és ez ismét egy egészen más világ. A tanítás interaktív. A fordítás során pedig egymaga van az ember a számítógéppel, de az is egy igen kreatív a feladat, hiszen fordítóként az ember maga is részt vehet az alkotásban.

Sok minden van még továbbra is, amit szívesen kipróbálnék, ilyen például a *pin-cérkedés*. A vendéglátás mindig is nagyon érdekelt; szeretek felszolgálni az asztalnál.

Keleten ennek nagy kultúrája van...

Ez így van. A különböző szórakozási lehetőségek, amikről kérdeztél is, valahogy tényleg mindig az étkezéshez kötődtek; vagy elmentünk egy étterembe, vagy egy kollégához, baráthoz mentünk át, és így kapcsolódtunk ki.

Sok-sok kérdésem lenne még, de beszélgetésünk zárásaként hadd mondjam, az élet talán legszöb ajándéka a találkozás. Köszönöm hogy itt voltál, beszélgethettünk és a Lutherrózsa olvasói nevében is Isten gazdag áldását kívánom életedre!

Nagyon köszönöm! Én is örülök, hogy beszélgethettünk; és köszönet az érdekes, elgondolkodtató kérdésekért is.

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Mindörökké, ámen!

Erős vár a mi Istenünk!

„Ha olyanok nem leszték, mint a kisgyermek, nem mentek be a mennyek országába.“

Mt 18,3b

Foto: Frankom

Mit tudnak a gyerekek, amit a felnőttek nem vagy „már nem“? Mindenek előtt a szent játékban élnek, az osztatlan idő gyönyörűségét élvezve. Barátom édesapja – *Isten nyugosztalja!* – a Garam folyó partján gyermekként élte át 1944-45 háborús feszültségeit, a rokonok, a falubéliek veszteségeit, kínjait. Ő elmondhatná, hogy nehéz gyermekkorra volt – *Benes-dekrétum: kitelepítés, újrakezés a nulláról...* – Mégsem panaszkodott! Dolgos, precíz életének alapját mély katolikus hite és szerető családja adta. Ő mondta többször nekem is: „*Garam-völgyi gyerekkorát nem cserélné el egy napra sem a mai 'computer-előtt-ülő' gyerekekével!*“ Mit kapott, mit adott neki, amit látása szerint a maiak nem kaphattak meg?

Gyermekként a legnagyobb örömeiket felfedezéseink, a világ számátalan csodájával való első találkozásaink adják. Növekedni ismeretben úgy, hogy közben magunk is növekedünk, s 'belegyarapodunk' testben és lélekben a felnőtt világba, életünk legszöb, s szinte minden későbbi meghatározó legfontosabb korszaka. Ezért fontos szépségre, jóságra, Isten- s emberszeretetre nevelni gyermekeinket, mert amit kapnak, azt adják vissza...

Istent elvető, hitet fölöslegesnek tartó családból (nagy valószínűséggel) önző, gátlástalan emberek kerülnek majd ki – s persze mindenütt munkálkodhat az Isten kegyelme –, de istentelenségben gyökerezve a szeretetlenség gyümölcsei érnek be, mert jól tudjuk: „*a tövises bokorról nem szednek figét*“... Ezért, aki nem válik gyermekké, s nem fogadja úgy Isten közeledését, amilyen szelídséggel Ő közelít, annak bezárulnak a távlatok, s élete legnagyobb nyomorúságaként azt kénytelen megélni, hogy számára a (meg)látás(ok) a horizonttal véget is ér(nek)...

fm

Ne igazodjatok e világhoz,
hanem alakuljatok át
értelmetek megújulásával,

Róm 12,2a

Árral szemben

- gondolatok egy fotó apropóján

Augusztusi forró nap, utolsó igazítások a szabadtéri oltáron, hogy minden rendben legyen az esküvőre... Így nem a háttérre, hanem az oltárra figyeltem és csak utólag vettem észre a véletlen kattintás megörökítette üzenetet:

Egy hajó úszik A Dunán a kereszt felé...

A hajó (görögül *naosz*, latinul *navis*), nagyobb méretű vízi közlekedési eszköz. Az egyházatyák szerint az Egyház hasonló a tengeren hánykódó hajóhoz, mely nagy viharban sokféle helyről jött embereket szállít, akik a „jó királyság” egyetlen városában Isten városában kívánnak lakni. (Augustinus: De civitate Dei / Isten városáról c. műve.) Ez a hajó nem sülyed el, mert tapasztalt kapitánya van (Krisztus és az ő földi helyettese a *vicarius Christi*, a pápa) és tulajdonosa Isten maga, a kormányosa egyedül Krisztus, alkormányosai a püspökök, papok, diakonusok. Árboca a halál fölötti győzelem jele: a kereszt; kormánylapátjai a két szövetség (az Ó és az Új), vitorlája a dogmatika és lehetne tovább sorolni.

A hajó tehát az egyház szimbóluma

A hajó kifejezést később másra is alkalmazták. A homoktengeren áthaladó teve lett a sivatag hajója és amikor az ember a levegőt, majd az űrt is hatalmába kerítette, az itt közlekedő járműnek is hajó nevet adott: léghajó, űrhajó járja az eget.

Mindezek alapján nyilvánvaló, hogy az emberi élet folyamatának, az akadályokon, viszontagságokon túljutásnak, az élet viharaival való küzdelemnek (akár sikeres volt, akár nem) szimbóluma lett a hajózás, a hajóút, a hajó, a hajós és természetesen a szállítandó rakomány sorsa.

Noé történetében megtanultuk, hogy csak azok menekültek meg, akik beszálltak a bárkába. Bár Isten folyamatosan – kisebb-nagyobb mértékben – megítéli a világot, de azóta is gondoskodik övéi megmentéséről. Ezért tartja meg az egyházat sok vész, vihar között még emberi gyarlóságaink – hiszen egész életünk hasonlatos a tengerhez, amelynek csendes, sima tükrű vizét sokszor hatalmas viharok korbácsolják fel – ellenére is!

Az idők folyamán sok más összefüggésben is a hajó-hasonlat alap lett. A mindennapi élet szólásaiban metaforaként megjelenve bizonyítja, hogy a gondolkodás mély rétegeibe is bejutott. Ilyen szó-lásokra gondoljunk csak: *nyugodtabb vizekre hajózik/evez; révbe jut; hánytatott életet élt; megfeneklett, léket kapott, hajótörést szenvedett az ügy*, stb.

Nem mellékes: Az élet eleje és vége, a bölcső és a koporsó is hajó alakú és Jézus bölcsőjének is neve: *navicula* (csónak).

Megéri?

A ma emberének többnyire ez a kérdés munkálja a viszonyulását szinte mindenhez. Ugyanakkor Jézus követése minden korban *meglehetősen erőigényes* vállalkozás volt, ma sincs ez másképpen. Úszni az árral szemben mindig is az "egygyedek" (lásd Magvető példázatát!) kiváltsága volt. Nem csoda, ha sokan elpártoltak a Mestertől és ma is inkább így döntenek.

Aki megcélozza a túlpártot (örök élet), annak az árral szemben kell úszni. Szemben úszni az árral ugyan nem lehetetlen, de nagyon nehéz! Nemet mondani az éppen aktuális divatirányzatra, fittyet hányni a fősodrású média aktuálpolitika csúsztatásaira, időt, energiát áldozni a Krisztus-ügyre – kevesek „kiváltsága”. Ennek ellenére mindig vannak, akik szolgáló életükkel bizonyosságot tesznek Jézusról.

Ott szolgálni, ahol az önkéntes szolgálatunk szolgáló életeteket támogat vagy hív életre – ez a legfontosabb missziói terület! Csak Istennek van hatalma arra, hogy mindenhová szórja a kegyelmét, a halandó embernek *be kell osztania erejét, s idejét*, hogy valóban arra jusson, amire szükséges. Ha így teszünk, akkor bőségben élünk, mert Isten akarata szerint élünk – áldásban.

Ejutni a célba

Életünk mint a hajó, születésünktől halálunkig erős eltérítő áramlatok és veszélyes örvények között úton van egyik kikötőből a másikba.

Isten a keresztségben felkínálja, hogy beszálljunk az egyház hajójába, ahol oltalmat találunk. Egyes rajzokon, amelyek az egyház hajóját mint szimbólumot ábrázolják, az árboc kereszt formájú, hogy jelezze: a hajó kormányosa, vezetője, őrzője maga Jézus Krisztus. Ez a hajó is hánykolódik néha a viharban, ezt is be-beterítik a hullámok, de ott van az Órizó, Krisztus.

A bizalom elvesztésének következményei

Mint Noé idejében, ma is vannak, akik *kinevetik* azokat, akik az egyházban keresik az oltalmat, akik Jézus tanítása, vezetése alatt akarnak élni. Az ilyen kritikusi az egyháznak be sem szállnak a hajóba...

Mások útközben, mivel nem bíznak az egyház hajójában – mert nem elég gyors, nem elég komfortos vagy a matrózok (papok) nem a hajóskapitány parancsait követik, esetleg nem úgy viselkednek, ahogyan az elvárható lenne stb. –, ha a hullámverések miatt megpróbáltatások érik őket, akkor az első adandó alkalomnál inkább kiszállnak a hajóból...

Így aztán a hajó rakomány (a hívek) egyre csak fogy. Ezt éljük most át kényszerűen és elég látványosan, de akik bent maradnak, akik elfogadják a hajóskapitány vezetését, akik szorosan belékapaszkodnak, azok eljutnak a túlsó partra, az örök hazába. Krisztus URunk egyértelműen kijelenti: „*aki mindvégig kitart, az üdvözüül.*” Mt 24,13

Hit által, nem pedig a cselekedetekből

Reformáció hónapjában vagyunk, amikor különösen is fontos hithőseink hitvalló igazságát: Mivel Isten igazságos, ezért *mindenkit a földi cselekedetei alapján ítélt meg* „akkor és ott” – amikor már nem lesz se tér se idő csak Isten dicsősége, mely mindenütt ragyog –, de *egyedül hit által, egyedül kegyelemből, egyedül Krisztusért* üdvözít.

Ez sokak számára bolondság, vannak akik botránynak tartják, de nekünk keresztényeknek (*krisztianoj*-oknak Krisztus-követőknek) megtartó erő – mondja Pál apostol.

A reformáció ismert, vaskos igazságokat hordozó „solus”-ait bátran ‘megtoldhatjuk’ még azzal, hogy erő/motiváció nélkül *egyedül nem megy*. Árral szemben egy életen át úszni csak az tud, aki előtt nem bizonytalan a cél, aki folyamatosan a golgotai keresztre néz. Hitetlenségéből, reménytelenségéből, szeretetlenségéből fakadó erőtlenségeink legyőzésére nincs más lehetőségünk, mint elfogadni az Isten bocsánatát – akár naponta is, ami előfeltétele a megújulásunknak. Másképpen: „*Ecclesia semper reformanda est*”, azaz az Egyháznak *folyamatos(!)* reformációra (megújulásra) van szüksége!

Országos evangéliclő a Deák téri templomban

Foto: www.evangelikus.hu

Örömmel vettem részt 2024. október 12-diki Hálaadó Istentiszteleten egy hívő testvéremmel Melkovics Judittal. Dicsérő énekel kezdődött az alkalom. Dr. Bence Gábor az Evangélikus Kántorképző Intézet igazgatója vezényelte énekeskönyvünk 47. „Mely igen jó az Úr Istent dicsérni” és 260. „Ne csüggedj el kicsiny sereg” kezdetű énekeit.

Dr. Fabiny Tamás elnök püspök igehirdetésében Keken András gondolatait idézte fel, a *Repedés a templom falán* című írása a lelki megtöretést szimbolizálta. Ma is arra van szükségünk, hogy Krisztusra építsük életünket, egyházunkat. Minden Krisztusra mutat. Egységben, szeretetközösségben éljünk, együtt sóhajtvá felemelkedést tapasztalhatunk, mint ahogy egy léghajó felemelkedik. A romboló kritika nem visz előbbre. Kősziklára állva, Krisztus szeretetére építve a templom falán lévő repedés eltűnik.

Szemerei János püspök arra biztatott, hogy állandóan az Úrra nézzünk, lássuk meg, hogy jó az Úr, és bölcsé tesz Szentlelke által. Só és világosság kell legyünk a körülöttünk élő emberek számára. Isten beszéde élő és ható.

Szeverényi János leköszönő missziós lelkészt Kondor Péter püspök búcsúztatta. Megfaragott üvegtéglát kapott ajándékba jelképesen. Az Úr életünk során farag, gyalul bennünket, hogy letisztultabb legyen a hitünk.

Győri Gábor Dávidot missziós lelkésznek iktatta be Szemerei János püspök. Az új missziós lelkész 1Korintus 3,11. verse alapján prédikált. „Mert más alapot senki sem vethet a meglévőn kívül, amely a Jézus Krisztus.” A sarokkő, Krisztus tartópillére életünknek, gyülekezetünknek. Cseppfolyós áradat van a világban. Nincs máshol stabilitás, Nála lehet lehorgonyozni.

A délutáni program az *Új teremtés* együttes zenei szolgálatával folytatódott, mely új színt adott az Úr dicsőítésében.

Földi-Kovács Andrea újságíró őszinte bizonyosságtétele hitéről, megindító volt.

Szeverényi János záró igehirdetése Efezusi levél 2,19-22.verseire épült. A sarokkő Krisztus, akire az egész épület támaszkodik. A gyülekezet szent templommá növekedhet a Lélek által. Szentlélek nélkül nincs épülés, növekedés, fejlődés.

Isten áldását kívánva:

Erős vár a mi Istenünk!

Sziklai Tiborné Mészáros Katalin
presbiter

Temető-járásban

Különleges egy-két nap ez minden évben... Ha sokan nem is ismerik ezen ünnepek eredetét, a tél küszöbének hónapját kezdő napokról egyet biztosan jól ismernek: ilyenkor járják a temetőket. Sok-sok virág és koszorú vagy az emlékezésnek csak egy-egy piciny gyertyája ugyanazt jelzi: egy rövid ideig meghajlunk a halál előtt, mely lezárja szeretetünk életének könyvét, s nem marad már más, csak az élményeink, érzéseink kavalkádja.

Ezekben a napokban étellel telnek meg a temetők. Esténként megannyi pislákoló láng világítja meg a sírkövek megfakult betűit, a feledés homályát egy-két napra oszlatják a megemlékezés gyertyalángjai.

Emlékezés mindig erőt ad, bár olykor fájdalmas. Ilyenkor felszakadnak a gyógyultnak hitt régi sebek, az intenzív emlékezésben megelevenedik mindaz, ami jó volt – olykor persze az is, ami rossz – és újra érezzük azok közelségét, akik kedvesek voltak számunkra, de már nem lehetnek közöttünk...

Ezekben a napokban, amikor tömegek zarándokolnak szeretteik sírjához, mindenki számára kiderül a halál senkit el nem kerülő egyetemessége. Senki nem bújhat el előle, senki nem válhat mentessé attól, hogy kényszerűen átélje veszteségét. Előbb vagy utóbb, de mindenkinek rá kell döbbenie: *Az élet legnagyobb fájdalma a halál...*

A temető különleges hely...

Itt (még) respektálják az emberek egymást, tekintettel vannak egymásra – többnyire. Nem úgy az életben! Ott hiányzik a részvét, az együttérzés, a temetőn kívül alapvető hiánycikk a kooperációs készség... Az egyéni veszteségek terhe azonban közösséget kovácsol – olykor vadidegen emberek között is. A Halál nagy úr! Rádöbönt minket arra – lehet, hogy csak akkor, amikor félelmetesen sötét árnyéka először rávetítődik életünkre, hogy „kooperálnunk” kellett volna az Istennel és szerettünkkel is...

Belekapaszkodni az Istenbe nemcsak temetőt járva lehetséges. Minden egyes napunk, mely elhamvad a múlandóság oltárán egyedülálló és soha vissza nem térő lehetőséget kínál az Istennel való együttjárásra. *Communio viatorum*, azaz: *úton levők közössége*. Így hangzott és hangzik ma is a krisztuskövető egyház önmeghatározása. Ezért ha utainkat járjuk – párban vagy egyedül – ne feledjük el soha: minden út egy helyre vezet! A hitetlenek szerint a temetőbe, a hívők szerint az Istenhez...

Az életünk véges

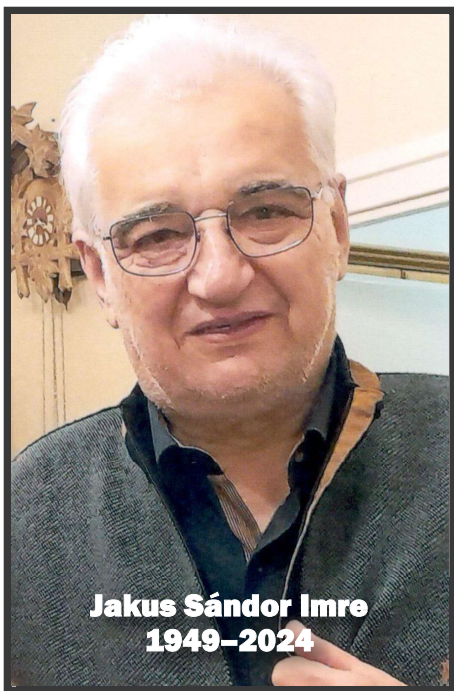
Ezért is szeretünk végtelenül élni, s reménykedünk az örök életben, hogy a halál után is van „tovább”, s nem szűnünk meg létezni. Testünk utolsó maradványai – a csontok – még hosszú évezredek át megmaradnak, mígnem egyszer azok is végleg atomjaira hullanak, de hogy a lelkünkkel mi lesz a halál után, arról csak homályos elképzeléseink vannak.

Tulajdonképpen azt sem tudjuk, hogy honnan jöttünk ebbe a világba, miért kellene akkor azt feltétlenül tudnunk, hogy hová megyünk ki ebből a világból? – vallják egyesek. Ennek ellenére életünk folyamán, változó intenzitással ugyan, de folyamatosan izgat mindenkit az elmúlás kérdése... Mások halálának ténye a saját halálunkkal kapcsolatos kérdéseinket erősíti fel, – nyilván ez függ a korunktól és a lelki érettséginktől is – ezért az öregember gyakrabban gondol az elmúlásra, mint a fiatal.

Egyszer – talán a legváratlanabb pillanatban – aztán Isten kinyújtja felénk a kezét, s azt mondja. „Jöjj!”, s akkor menni kell! Visszafordítani ezt a kezet nem lehet, mert az életnek nem mi vagyunk az urai, hanem az Isten...

Hívó emberként azt hisszük, hogy lelkünk nem a semmibe olvad bele, nem is az atomok különös rendű kvantumvilágába „száműzetik” az energia- és információmegmaradás örök isteni törvénye szerint, hanem abban reménykedünk, hogy eljuthatunk a Teremtőnkhez.

Oda, ahol nincs fájdalom és hiány, ahol minden kettétört újra maradéktalanul egyesül, ahol nincs aggódás, ahol a félbemaradt is célhoz ér, s a részek evilági érthetlenségéből kibontakozik a teljesség. Ebbéli hitünk okán zarándokolunk el szeretteink sírjához most is, hogy az emlékezés különös időutazásában egy-egy méces meggyújtásával szóltanul bizonyosságot tegyünk: *kell nekünk Isten, vágyódunk Őutána*, mert lelkünk mélyén hisszük és érezzük: akár élünk, akár halunk, mindörökké övéi vagyunk... (fm)

**Jakus Sándor Imre
1949–2024**

Előre ment ő is... és nagyon hiányzik. Családjának, ikertestvérének és nemcsak a Drezdai Evangélikus Gyülekezetnek, de a tatainak is. Őse- ihez hasonlóan ő is áldozatkész- sággel szerette egyházát, nagylelkű támogatását mi is többször meg- tapasztalhattuk. Az alábbiakban iker- testvére (Tanczerné Jakus Emőke) emlékező gondolatait olvashatjuk.

Jakus Sándor Imre Budapesten, 1949. 11.20-án látta meg a napvilágot, iker- testvére: Emőke Emília, pedig 10 perccel később született.

Az ipari iskola után Tatán dolgozott a Hűtőtechnikánál, majd Győrbe ment, ahol a Vagongyárban talált neki tetsző munkát. (Érdeklőség, hogy Győrben apai nagy- apánk testvéreinél, az ősi Jakus-házban lakott.) Erzsi néni és Ida néni a fiatalságukat fel- áldozva segítettek testvérüknek, Jakus nagyapánknak felnevelni a gyerekeket, miután két feleségét is elveszítette az akkor dúló járványban.

Az 1970-es évek elején lehetőség volt az akkori NDK-ba menni dolgozni. Sán- dor is elment 1972-ben Drezdába, ahol a

TUR-ban (*Transformator und Röntgenfabrik*) kez- dett dolgozni. Itt ismerkedett meg ké- sőbbi feleségével, Margot Ruhlanddal, akivel 1975-ben házasságot kötöttek. (Ér- deklőség, hogy ők 1975. augusztus 2-án, Emőke pedig 1976. augusztus 7-én fogadtak Isten színe előtt örök hűséget.)

Sándoréknak 2 gyermekük született, Dániel és Kornélia. Dániel 2 kislánnyal, (Paula és Lisa), Kornélia pedig 3 fiú uno- kával (Dennis, Tobias és Felix) ajándé- kozta meg őket. Kornéliáék közel laknak a nagyszülőkhöz, hiszen Moritzburg csak néhány km-re van Drezdától.

A rendszerváltás, a német egyesítés után Sándor vállalkozóként szállítmányo- zással foglalkozott, majd a Röntgengyárnak speciális alkatrészeket gyártott, ahol több alkalmazott megélhetését is biztosította.

Kedvenc hobbija volt a régi autók fel- újítása, amit igen nagy szakértelemmel, precizitással végzett. (Többek között Orosz- országból kerül hozzá roncsként egy DKW-autó, ami Németországban és Magyarországon is díjat nyert.)

Morgan autója is felismerhetetlen volt, amikor hozzá került és abból is cso- dát varázsolt, szaktekintélyek elismerését is kivívta.

Margot segítőtársa volt mindenben. Sokat utaztak az elmúlt években, közös él- menyeket gyönyörű képeken örökítették meg, melyeket fotóalbumok őriznek.

Sándor evangélikusként szerette és tá- mogatta a drezdai gyülekezetet, de nem feledkezett meg a gyökereiről, a tatai gyü- lekezeztől sem.

Azt hiszem, méltón büszkék lehetünk a kántortanító nagyapára, Jakus Imrere, az édesapára, Jakus Sándorra, aki a tatai gyülekezetben kántor és gondnok volt, de az édesapa testvére, Jakus Imre is ide sor- rolható, aki evangélikus lelkész volt. (Emőke pedig presbiterként segíti a gyü- lekezetet – Szerk.) Talán most már el- mondhatjuk, hogy ennek a sornak méltó folytatója volt Sándor is, aki „egyszerű” hívóként élte az evangélikusok életét, se- gítette a gyülekezeteit.

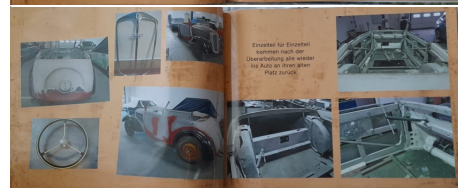
Sándor – ha csak tehette – eljött a tatai templomba is, együtt imádkoztunk, vet- tünk úrvacsorát.

Hosszú, súlyos betegség után 2024. augusztus 31-én szőlította magához az Úr. Temetése Drezdában 2024. szeptember 27-én, evangélikus szertartás szerint történt. Mostantól mindig velem lesz, a lel- kemben, a szívemben őrzöm, hiszen ő az egyik felem volt...

Emőke (az ikertestvér)

A 2018-as Jakus-találkozóról készült cikk itt olvasható: https://tata.lutheran.hu/ujzagok/2018/r_2018_szeptember.pdf

Ez a titok az, hogy Krisztus közöttetek van: reménysége az eljövendő dicsőségnek. Mi őt hirdetjük, miközben minden embert teljes bölcsességgel intünk és tanítunk, hogy minden embert tökéletessé tegyünk a Krisztusban.

Kol 1,27b-28

A Megtestesülés érthetlensége – *Cur Deus homo?/Miért lett az Isten emberré?* – a feltámadás csodája, az Isten szeretetét demonstrálja. A Krisztus-titok, mint kincse az egyháznak, évezredek óta átnyúlóan hirdeti az Isten dicsőségét és rámutat a krisztusi ember méltóságára. Előképe ez az eljövendő dicsőségnek. (Eljövendő, elközelt, nyers fordításban „jövésben van” – azaz még nincs itt, de már körvonalaiiban látható.)

A kereszténységben (is) a tanítás fontos szerepet kap. Az első keresztények a katechumenátusban (kereszténységre előkészítő „tanfolyam”) kettő, de olykor 4-6 évig is tanították az egyházba lépni szándékozókat; mit is jelent „Krisztusban lenni/élni”.

Korunk élmény/élvezeti-társadalmának érték-látása a keresztény egyházakban is fellelhető. Show-elemekkel tarkított istentiszteletek, okostelefonokból bölcsességeket kiolvasgató, brókerperfekt, ráncnélküli, méregdrága öltönyben a színpad-oltáron sportosan szaladgáló prédikárok jelzik az új irányt...

Élet-halál-kérdéseket feszegető igehirdetéseikben a létezés drámája vegyül könnyed humorral, s hibátlan-fogsorral villantott mosolyaikkal „hitelesítik” életvezetési igazságaikat, melyek a vágyott sikerhez asszisztálnak...

A tanítás pedig háttérbe szorult, ebben az ökumenét már teljességgel megéljük. Míg Jézus Urunk az Istennek tetsző életre tanította hallgatóit, eladdig a mai igehirdetésekből „csak” az Élet hiányzik. Igehelekkel dobálózdó kegyesek rohangálnak

az egyház hajójának egyik oldalán, a másikon pedig álteológusok ücsörögnek, miközben spekulatív teológiájuk konklúzióit egyetemes igazságként propagálják... (Hacsak liberálisak lennének, de libertinisták is!)... Mindeközben elemi erővel tör fel a vágy az emberek lelkében az élet istenes normalitása után. Tökéletességet hajszolunk – felejtve, hogy a tökéletesség-közeli megbékélés csak Krisztusban van.

Az Ő tisztasága, szépsége, harmóniája hajlítja az ember lelkét mindig közelebb a teljességhez. Jól tudjuk, elérni a tökéletességet itt a földi életben nem lehet, de elindulni, futni a teljesség felé, azt nemcsak lehet, de kell, sőt „üdvös” is, hiszen ez a célirányosság, s a benne foglalt reménység tölti meg erővel nehezebb hétköznapijainkat és munkálja a számunkra csak hitben érthető örök életet is...

URam! Szeretném tudni, hogy miért teremtetted ezt a világot; miért olyanra, amilyenre; s miért teremtettél bele engem is, éppen ebbe a korba, amit most élünk? URam, add, hogy a válaszok hiányában se veszítsem el életkedvemet! Kérlek, adj mindig annyi örömet munkámban és az enyéim között munkálva, amennyi elégséges ahhoz, hogy hűséggel betölthessem akaratodat! Ámen

Az én Uram, az ÚR, megtanított engem mint tanítványát beszélni, hogy tudjam szólni igéjét az elfáradtaknak. Minden reggel fölérteszt engem, hogy hallgassam tanítványként.. Ézs 50,4

Nagy kérdés, miért teremtett minket úgy a JóIsten, hogy életünk egyharmadát átalusszuk, aztán egyszer csak ránkborul az örök álom és nem ébredünk fel, de annyi bizonyos, hogy a reggelek miatt talán nem is kár, hogy így van, ahogyan van...

Bizonytal vannak szépszámmal olyanok, akik a nap indulását, a reggeli felkelést, a nap legnagyobb kihívásának tartják, de aki napjait az ÚRIsten kezéből veszi, annak a világ is másképpen pirkad.

Ébredésünk – mely lehet egyfajta előképe is a feltámadásnak – sokszor tanulságos részletekkel szolgál. Ki ne élte volna már át azt a felszabadító érzést egy-egy rossz álom után, amikor is így sóhajtok fel:

„De jó, hogy mindez csak álom volt!” Aztán vannak olyan álmunk is, melyek után azért sóhajtozunk, mert csak álmok csupán... Jóllehet az álmok kutatás nagy lépésekkel halad előre, sokmindent már tudunk, de a nagyobb rész az álom-tudományból egyelőre ismeretlen még számunkra.

Igénk azt hangsúlyozza, az ÚR az, Aki felébreszt minket, s valóban az Ő akarata az, hogy az adott nap reggelében 'még' gyönyörködhetünk, hiszen Ő életünk, s benne minden pillanatának az URa: Ő adja az életet, s Ő is veszi vissza...

Ézsaiás vallomása szerint az Isten azért engedi meg (még) ébredésünket, hogy (újra) hallgassuk Őt – *tanítványként*. Azaz: életünk utolsó reggelén is még 'csak' tanítványok vagyunk. Az élethossziglani tanulás tehát nem a 20. század végének találmánya, amióta ember az ember, azóta gyűjtjük az információkat a világról, s kíváncsian figyeljük benne a fejleményeket. Ha valaki elveszíti ezt a kíváncsiságot – akkor az az ember lelkileg már halott.

Jóllehet a tanítvány tanul, de eközben maga is tanít. Pedagógus az óvónéni, s a tanszékvezető egyetemi tanár is, a látszólagos különbözőség ellenére mégis ugyanazt teszik: tanítanak. De tanít az édesanya, s az édesapa is, hisz amit továbbadunk ('szerves' vagy 'szervetlen' tudás), az mind az életet szolgálja. Aki pedig tudásával/tanításával nem az Életet szolgálja, az istentelen...

Manapság sok szó esik arról, mennyire erkölcstelen korunk embere. Talán fel kellene tenni végre komolyan a kérdést: *Nemde azért ennyire erkölcstelen az ember, mert maga a 'rendszer' is az?* Az embervilág – ha továbbra is a 'pénzisten' szolgálatában áll – pusztulásra van ítélve, mert nem az Életet, hanem az élettelenet teszi meg léte értelmének...

Ez a mostani világ gyakran hasonlít egy rossz álomhoz, hiszen egetverő igazságtalanságok történnek benne. Ha nem ébredünk fel, akkor elveszünk... nemcsak a földi tartalmas élet számára, de akár *örökre* is!

URam! Felfoghatatlan dolgok történnek velem! Egész életem egy nagy rejtély, s minden történésben, minden élményben, gondolatban keresem a válaszokat. Kérlek Téged, gondviselő jóságoddal vedd körbe életemet, adj nekem nyugalmat, békességet, hogy észrevegyem teremtett világod igazságait, s hálát adhassak azért, mert tenyereden hordozol! Ámen

Körülfontak a halál kötelei, a sírtól való rettegés fogott el engem, nyomorúságban és bánatban vagyok. De az ÚR nevét hívom segítségül: Ó URam, mentsd meg életemet!

Zsol 116,3-4

Az elmúlás bánata a legszomorúbb érzés. Amikor lezárul egy életszakasz, mert befejeztük iskoláinkat, amikor másnap nem kell munkába menni, mert megöregedtünk s bizony nyugdíjba küldtek minket – mindegyik szívszorító érzés, olykor még könnyeket is csal szemünk sarkába. Különösen bánatosok vagyunk, ha vége egy nagy szerelemnek, s nincs tovább, fáj, hogy nincs jövője az édes pillanatoknak...

De mik ezek az elmúlás torokszorító érzéséhez képest? Ennek magánya semmihez nem fogható. Ez már csak kettőnk ügye – Istené és az enyém. Minden és mindenki más ebben a helyzetben már elveszíti igazi súlyát, egyre távolibbnak tűnik az élet másokon keresztül megtapasztalt valósága. Erre mondja a zsoltárköltő: „a sírtól való rettegés fogott el”.

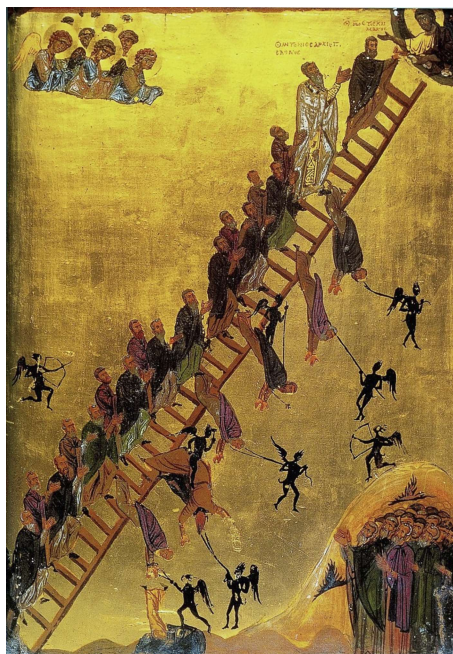
Annak keserű tudata, hogy amit akartam volna, azt már nem tudom megcsinálni, mert nincs időm, mert elfogyott! Szeretném ugyan még jóvátenni ezt vagy azt az életvezetési hibámat, legalább enyhíteni a következmények fájalmát, elmondani, hogy most már másképpen csinálnám, illetve azt, hogy most már egyáltalán nem csinálnék semmit avagy körömszakadtáig, ha belepusztulnék is, de küzdenék. Mindezek csak gondolatok – elszórt szavak az Isten előtt. Mások lemondó legyintése: „Ah, csak depressziós!” ebben a helyzetben élet veszíti, tompa, válaszérzéseket alig vagy egyáltalán nem kiváltó kritika. Másról szól a sírtól való rettegés. Nem arról, hogy hogyan lát engem a külvilág, hanem arról, hogyan látom én a magam világát.

Ha futunk-szaladunk, ha stresszben vagyunk – ezt neveznék ugye életnek(?) – akkor a szomorúságot egy kis időre oldhatja a jó társaság, a megértő barát – ezek híján még az alkohol bódulata is, vagy a hangulatjavító orvosi pirulák, hogy aztán amit rövid időre kölcsönadtak eme drogok, azt sokszorosan visszavegyék. Amikor azonban kiesünk az élet zakatoló ritmusából, akkor már nem segít semmiféle tableta...

Ebben a helyzetben, amikor már csak Isten osztja velünk magányunkat, akkor derül ki, kik is vagyunk valójában, hogyan is éltünk. Voltunk-e istenképzű teremtmények itt a földön, igazi emberek vagy csak az emberlét tehetségtelen bohócai? A zsoltaros életéért kiált, Istenhez könyörög, megmentését csakis Nála reméli. A sír közelében azonban az élet szava átalakul, jelentéstartalmának határai kitágulnak: kiderül, hogy Isten a halálon is ÚR, s Isten a halálban is képes életet ajándékozni. Az idő elveszíti mértékét és értékét, s végre megvilágosodik bennünk: örök életre teremtettünk...

URam! Jól tudod, hogy sokszor méltatlankodom életem ügyes-bajos dolgai miatt, s nem veszem észre, hogy Te mindenütt velem vagy. Kudarokban és örömben, hegytetőn s a gödör alján - URam, Te mindenütt körbeölelsz... Add URam, hogy hű legyek a kevesen is, s ne retterjek meg akkor sem, ha életem ködbe kerül, s egy kis időre nem látom életem célját itt a Földön! Ámen

Most Isten gyermekei vagyunk, de még nem lett nyilvánvaló, hogy mivé leszünk. Tudjuk, hogy amikor ez nyilvánvalóvá lesz, hasonlók leszünk hozzá, és olyannak fogjuk őt látni, amilyen valójában. 1Jn 3,2

Az élet célja az élet maga – vagy ahogyan manapság divatból idézik a keleti bölcsességet: az út célja az út maga... Ez a fontos megállapítás pontosan azt hangsúlyozza számunkra, amit mindannyian átérzünk földi vándorlásunk során: az út – amire születésünkkel állított minket a Gondviselés – kell hogy vezessen valahová(!), de hogy hova(?) is, nos az még nem lett nyilvánvalóvá. János apostol (a szeretett tanítvány) szeretetből az igazságot vallja meg: fogalmunk sincs

arról, hogy mivé leszünk! Fogalmaink ugyan vannak arra, hogy körbedadogjunk az Isten valóságát, de elképzelni az Elképzelhetlent (s Istenben benne van az Ó országa is) -nos, ez meghaladja időbe és térbe, azaz testbe-zárt képességeinket.

Vannak persze olyanok is a JÓIsten ege alatt – nem is kevesen(!) –, akik úgy beszélnek itt ebben a földi létben az „oda-átról”, mintha már jártak volna ott, de ez a görcsös bizonyosság inkább elszomorító a gondolkodó ember számára, mintsem építő, arról nem is szólva, hogy nem sok köze van a Krisztus-követéshez, aminek főnről kapott kegyelmi alapja a szelídség és a szeretet józansága. Helyesebb és nyugalmat hozóbb ugyanis őszintén megvallani, hogy bizony nem tudjuk, (ezt sem tudjuk, legfeljebb csak sejtjük) mintsem eszelősen kapaszkodni giccsesre kerekített emberi elképzelésekbe. Tény, hogy vannak (főleg személyiségükben éretlen fiatalok), akiket ennek a „szépsége” bűvöl el, a szeretet józansága azonban egészen mást látat. Míg az élet realitását nélkülözni vágyók itt a földi létben kívánják a mennyi örömeiket begyűjteni, – erről szól ugyanis rajongó életük – addig János tanítványi bölcsessége (nemkülönben Saul-Pálé is!) arra figyelmeztet, hogy színről-színre látás teljességét odaát kapjuk meg, nem pedig ideleenn.

Bármennyire is szeretnénk olyanok lenni, mint Isten, – a Kigyó kísértő szavai visszhangoznak lelkünkben: „Eritis sicut Deus!” / Olyanok lesztek mint Isten! – de még az ‘oda-átban’ is csak hasonlók leszünk, mint Ő, és nem leszünk, még ott sem válunk félistenekké vagy „kisistenekké”... Hasonlatosságunk elsősorban abban nyilvánul(hat) meg, hogy „ott és akkor” (végre!) érdek nélkül tudunk majd szeretni, mindent mindenkiben.

Ősz van, s a hideg szelek – ahogyan tavaly is meg tavaly előtt is tették – ha nem öltözünk fel rendesen, be-befújnak pulóverünk, kabátkánk alá.. a még Nyárban maradni akaró énünk ugyanis nehezen érti meg, fogadja el, hogy az elmúlásra emlékeztető, temetőjárás hónapba értünk.

A fák jól tudják, hogy a sárguló falevelek soha nem a Tél követségében járnak, hanem a tavaszi megújulásában; nekünk pedig meg kellene már értenünk végre, hogy az út vége nem az elmúlás tragédiája, hanem a feltámadás istenes kezdete...

URam! Gyorsan szállnak napjaim... Tudom, hogy minden egyes nappal kevesebb van hátra, mégsem aggódom, mert Te a kezekben tartasz engem. Add, hogy gondviselő jószágodat hálással fogadjam, s szeretetedet tovább tudjam sugározni embertársaim felé! Ámen

Annak pedig, aki elküldött engem, az az akarata, hogy abból, amit nekem adott, semmit se veszítsek el, hanem feltámasszam az utolsó napon. *Jn 6,39*

Az ismeretlennek különleges vonása van... Az ismeretlen megismerésének lehetőségéért az ember évezredek óta felvállalja a veszélyt, sőt olykor kockáztatja, még az életét is! Vannak azonban olyan rejtett dolgok, amikről nagyon keveset tudunk, és vannak olyan dolgok, melyek jöllehet a valóság elengedhetetlen részei, de ezekről még azt sem tudjuk, hogy nem tudjuk őket...

Az egyik ilyen izgalmas kérdés – hi-tünk egyik lényeges része – a feltámadás „problematikája“. Okos teológusok, művelt laikusok, magukat még okosabbnak és jólinformáltak vélő, önjelölt igemagyarázók keresték-kutatták a választ hosszú évszázadokon át arra, amiről csak sejtéseink vannak: Hogyan is történik a feltámadás, s az utolsó ítélet, és a végső számadás? A Jelenések könyvének szimbólumokra épített zseniális rendszere hamar „más tudatállapotba“ emeli a könyv olvasóját, hogy bepillantást nyerhessen a végidős történésekbe. Egyesek az Újszövetség zárókönyvére, az utolsó idők isteni forogatókönyvéként tekintenek, megint mások az apokaliptikus irodalom egyik gyöngyszemére, mely olyan kérdéseket vet fel, melyek egyszer – legkésőbb az élet végén – mindenkit foglalkoztatnak: *Mi lesz/van a halál(om) után? Mi lesz akkor, ha már nem lesz értelme a nyelvtani ige-időknek, mert nem lesz idő, mert lepergett a teremtés isteni homokóráján az utolsó homokszem is?*

Az elképzelések mindig a korszellemet tükrözik. Míg a középkorban a járványok, a betegségek, a csatákban, háborúkban szinte folyamatosan jelenlévő borzalmas szenvedések határozták meg az időkvégi elképzeléseket, eladdig a huszadik század bürokratikus világa – tényleg a társadalom háromnegyede íróasztal mögött ül, s irányítja/irányítaná(?)/kontrollálja a társadalom egynegyedét, akik valóban ter-

melnek, értéket állítanak elő -, azt a víziót indukálja, hogy a mennyei hivatalnokok (értsd: angyalok) az Isten adminisztrátoraként/ellenőreiként átvizsgálják, s elszámoltatják az eléjük került emberlelkeket... s aztán jön a leszámolás, a „sírás és fogcsikorgatás“ örökös valósága.

Jézus példázataiban nem bonyolódik az isteni „hogyan?“ izgalmas részleteibe, a fontos és lényeges: Isten cselekszik, az Isten azt akarja, hogy semmi el ne vesszék... Nyilvánvaló, hogy semmi nem tűnik el nyomtalanul ebben a téridős világunkban, hiszen az anyagból energia lesz – s ez érvényes elméletileg visszafelé is -, de Isten akarata az, hogy senki ne zárja ki magát a Vele való közösségből, hogy minden teremtmény eljusson a Teremtőjének meg-/felismerésére, s megtalálja létének mélyebb értelmét, s ezzel együtt élete harmóniáját.

URam! Add, hogy mindig lássam, mi az, ami maradandó, s mi az, ami elmúlandó! Ámen

Ekkor kisgyermeket vittek hozzá, hogy megérintse őket, a tanítványok azonban rájuk szóltak. Amikor ezt Jézus észrevette, megharagudott, és így szólt hozzájuk: „Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne tiltsátok el tőlem őket, mert ilyeneké az Isten országa. Bizony, mondom néktek: aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem megy be abba.“

Mk 10,13-15

Isten országában másképpen történnek a dolgok... szép lassan meg kell tanulni minden tanítványnak, hogy Isten országa nem a hatalmi kérdések helye (Zebedeus-íjak – ki üljön Jézus baljára és jobbára?), de nem is evés ivás és házasság helye... „Tévelyegtek, mivel nem ismeritek sem az Írásokat, sem az Isten hatalmát. Mert a feltámadáskor nem nőülnek, férjhez sem mennek, hanem olyanok lesznek, mint az angyalok a mennyben.“ – mondja Jézus URunk, s az apostol is így tanítja: *„Mert az Isten országa nem evés, nem ivás, hanem igazság, békesség és Szent Lélek által való öröm.“* (Róm 14, 17)

A Mester példaképpen állítja a gyermekeket a tanítványok elé, azok legnagyobb meglepetésére. A gyerekek szoktak

tanulni a felnőttektől – jót is, meg rosszat is – s nem fordítva; de mi az, amit eltanulhatunk a kicsinyektől? Az írásmagyarázók általában azt szokták üzenetként ebből a jézusi cselekedetből kiolvasni, hogy a hívó embernek úgy kell fogadni az Isten dolgait, mint a gyermek, azaz teljes őszinteséggel, teljes ráhagyatkozással. Tény, hogy a gyermek mindent elfogad, a rosszat is, eltűri a bántalmazásokat is, mert ösztönösen túlélni akar, de életében a legfontosabb mégis a játék! Önmaga s a világ megismerése elképzelhetetlen játék nélkül. Ha egy gyermektől megvonják a játék örömét, a legrosszabbat teszik vele... nemcsak ellopják tőle élete legszebb szakaszát, de egy életre maradandó lelki károkat okoznak ezzel!

A játékban ugyanis a legfontosabbat éljük meg, ami szükséges a teljes élethez: a folyamatos változást! Aki tud játszani, az tud változni is! A játékhoz elengedhetetlen, hogy ne legyünk merevek, hanem nyitottak legyünk, hogy a játékot nagyon komolyan vegyük, hiszen az csak akkor „igazi“, ha mindenki teljes odaadással, s nem csak úgy „játékból“ játszik... Gyakran mondjuk, hogy az élet egy nagy játék, de az, aki nem veszi halálosan komolyan, az nem érzi jól magát benne – boldogtalan.

Szerelmet megélni is csak teljes odaadással lehet, ahogyan hitet is. Félig-meddig szeretni vagy hinni, nos ennek semmi értelme nincs! Olyan az, mint az a rossz tűz, amelyik nagyon füstöl, néha-néha kicsap belőle még egy nagy láng is, de meleget sosem ad. Márpedig a tűz mellett melegedni szeretnénk, a hitből pedig békességet akarunk nyerni...

Gyaníthatóan azok a gyermekek, akik Jézus közelében lehettek, nem sok mindent tudtak Jézusról, s amit halottak Róla, azok sem veretes teológiai igazságok, dogmatikus megfogalmazások voltak, hanem a gyermeki képzelet szűrőjén áthatolt egyszerű ismeret, hogy ti. ennek a Jézusnak a közelében lenni jó. A nagy kérdés, mindig ez: vajon Isten gyermekeiként kell-e nekünk többet tudni, mint azt, hogy: Nála lenni jó? Aligha. Felnőtt okoskodásunkkal, törvényeskedésünkkel – mint az autoriter tanítványok, akik tudni vélik, ki mehet a Mester közelébe, s ki nem – csak elrontjuk az élet nagy játékát! Pedig ha csak... egyszerűen... Istennel együtt (komolyan, mint a gyermekek) játszánánk, akkor mienk lehetne a menynek országa!

URam! Köszönöm, hogy megsokszorozod a bennem lévő gyenge akarást, s nem buzgalmam által elért sikereimet nézed, hanem kegyelmed által itéled meg életemet!
Ámen

Október 19-én a Bokodi Gyülekezet fennállásának 400. évfordulóján többen részt vettünk a hálaadó ünnepi istentiszteleten, melyen Szemerei János püspök úr prédikált. Előtte néhányan kimentünk a temetőbe Selmeczi Lajos lelkésztestvérünk sírjához és özvegye virágai mellett meggyújtottuk az emlékezés gyertyáját.

Foto: frankom

Foto: frankom

Október 20-án Kovács Arlen kistestvérünk – Kovács Ádám (róm.kat.) és Poros Claudia (ev.) gyermeke, Hingl Ferenc (róm.kat.) keresztygyermeke – a keresztség szentségében részesült. Isten áldása legyen rajta és családján! A kereszteleési ige Ezs 41.10 volt: „Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened! Megerősítelek, meg is segítelek, sőt győzelmes jobboldal támasgattak.”

Foto: varga_istvan

Foto: varga_istvan

Foto: varga_istvan

Foto: varga_istvan

Október 20-21-én a Nyugati(Dunántúli) Evangélikus Egyházkerületből jubiláló lelkészként (5-10-15...40) Balatonszárszón – az Andorka Rudolf Konferencia Központunkban (csoportképen előtte állunk) – „Hivatás-gondozó Napokon” vettünk részt. A megerősítő lelki töltésre szolgáló alkalmat hétfőn, esti úrvacsorás hálaadó istentisztelettel zártuk.

„Hittel és nevetéssel még a fájdalom is enyhül...”

Humor-morzsák

Miért nem akart senki megküzdeni Góliáttal? Óriási megpróbáltatásnak tűnt...

Honnan tudhatjuk, hogy az atomok katolikusok? Van tömegük.

Mit kérdezett az ügyvéd, amikor valaki Isten akaratáról kezdett beszélni neki? – *Közjegyzői okiratba belefoglalták?*

Székelyudvarhelyen történt: amikor az egyházköri közgyűlés a homoródszentpáli lelkészt választotta esperesnek. A körü felügyelő-gondnok így köszöntötte: *Mi mindnyájan úgy ismerjük az esperes urat, mint szentpáli lelkészt, aki erős testalkatú, jó munkabírási ember, aki sokat és lelkiismeretesen dolgozott eddig is az egyházkörben, mint körü jegyző. Arra kérjük a drága jó Istent, hogy éltesse őt sokáig, aztán haljon meg hamar. Őt pedig arra figyelmeztetjük, hogy ne legyen soha felperes, se alperes, de legyen számunkra igazi esperes.*

A fiatal lelkész lendületes vallásórát tart az általános iskola diákjainak egyháztörténelemből: az egyistenhívőkről és a háromsághívőkről. Az óra végén visszakérdezi a leadott anyagot. – *Na gyerekek, ki tudja megmondani nekem, hogy ki a trinitárius? Az egyik gyerek kapásból rávágja: – Három unitárius.*

A hosszúra nyúlt családlátogatás után így búcsúzik el a lelkész az őt kikísérő házigazdától: – *Ne fáradjon azzal, hogy a kapuig kísér, egyedül is kitalálók. – Ó, tiszteletes úr, ez nekem nem fáradtság, hanem a legnagyobb öröm.*

Homoródjánosfalván a 40-es években a lelkész temetési szolgálatot végez. Egy köztisztelőben álló, Amerikát is megjárt férfi temetése volt. A két Homoród völgyéből összegyűlt résztvevőknek még a fele sem fért be a templomba. Hosszúra nyúlt a szertartás s a kintlevők közül a türelmetlenebbek kérdezték, hogy vajon mikor lesz vége a beszédnek? Egyik jánosfalvi férfi közölte a templomon kívüliekkel:

– *Bőven van még a beszédéből... most van a felénél, mert csak most ment át az óceánon Amerikába, oszt még vissza is kell jönnie.*

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Püspöki Hivatala
 Cím: H-9021 Győr, Bagov-Zs. ut. 36. • Telefon: +36 30 824 4222 • Faxszám: H-9001 Győr, Pf. 1639
 E-mail: www.dunanti@evh.hu • Honlap: www.evangelikus.hu

Kedves Mátýás!

Szeretettel emlékezünk és emlékeztetünk **ordinációra,** melyre 1989. augusztus 26-án került sor Csabacsüdünn.

D. Dr. Harmati Béla püspök ezekkel a szavakkal indította a szolgálatba:
 „Az Úr áldjon meg Téged, hogy áldás légy sokak üdvösségére!”

Az Úr áldása kísérjen további utadon!

Szeretettel: Szemerei János püspök

Győr / Balatonszárszó, 2024. október 21.

Támogatás

Evangélikus Egyházközség Tata számlaszáma:

63200119-14926282

Egyházfenntartói járulékát, adományait itt is tudjuk fogadni. **Támogatását köszönjük!**